ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

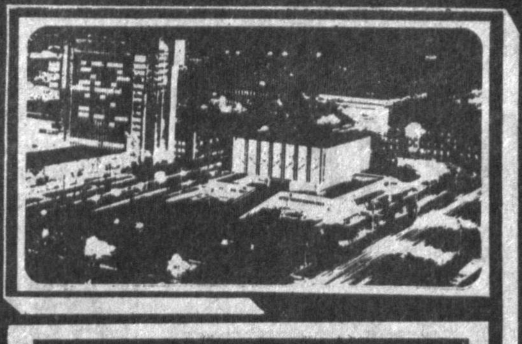

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 192 (7. 581) ◆ 1991 йил 3 октябрь, пайшанба ◆ Нархи 8 тийин

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ «Эл» халқаро уюшмасининг ташаббуси билан уюштирилган ўзбеклар (туркистонликлар)нинг биринчи Тошкент халқаро учрашувида иштирок этган ватандошларимизнинг республикамизга ташрифи ниҳоясига етди. Улар ўзлари яшаётган давлатларга жўнаб кетдилар.

⊙ Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида маҳаллий саноат ва коммунал-маиший корхоналар, деҳқончилик-саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмалари, Халқ академияси, Ўзбекистон маданият жамғармаси, Халқ табобати жамоат комитети ва бир қанча бошқа ташкилотлар рўйхатга олинди.

ИТТИФОҚДА

⊙ 2 октябрь Москва вақти билан соат 7 дан 59 дақиқа 30 сония ўтганда А. Волков, қозоқ тадқиқотчи-космонавти Т. Абубакиров ва Австрия фуқароси Ф. Фибекдан иборат халқаро экипаж «Союз ТМ—13» космик кемасида парвоз қилди. Кема 4 октябрда «Мир» бошқариладиган мажмуи билан туташтирилиши режаланган.

⊙ 1 октябрда Украина марказий сайлов комиссияси республика Президенти лавозими учун номзодлар кўрсатилиши тугаганлигини маълум қилди. Бу лавозимга 86 номзод кўрсатилди.

⊙ РСФСР Давлат котиби Г. Бурбулис «Россия Иттифоқ ва унинг барча таркибларининг вориси бўлиши мумкин ва бўлиши керак бўлган ягона республикадир», деб баёнот берди.

⊙ Белоруссия Олий Кенгаши ерга хусусий мулкчиликни тан оладиган қарор қабул қилди.

⊙ Тожикистон Олий Кенгаши республика Компартиясининг фаолиятини тўхтатиб туриш тўғрисида кеча қарор қабул қилди.

⊙ Ўз вақтида. Б. Ельциннинг истеъфога чиқишини талаб қилганлардан бири, РСФСР Олий Кенгаши Республика Кенгаши раиси В. Исаков кеча кўпчилик овоз билан ўз вазифасидан четлаштирилди. Бу Кенгашнинг раиси этиб 45 ёшли Н. Рябов сайланди.

ХОРИЖДА

⊙ АҚШ Президенти Ж. Буш 1 октябрда Совет Иттифоқига қишдан омон-эсон чиқиб олиш учун 585 миллион долларлик озиқ-овқат маҳсулотлари харид қилиш учун кафолат берилишини маълум қилди.

⊙ Халқаро валюта фонди ҳамда Англия, Италия, Канада, АҚШ, ГФР, Франция ва Япония раҳбарлари СССРдан солиқларни ошириш, эркин нарх-навони жорий этишни талаб этиш ниятидалар. Ривожланган давлатлар раҳбарларининг фикрича, СССРдаги иқтисодий ислоҳотлар режасига бу талаблар албатта киритилиши зарур.

КЕЛАЖАК ҲАҚИДА БУГУН ЎЙЛАШ КЕРАК

Тошкент шаҳар Кенгашининг сессиясидан

Илгари хабар берганимиздек, 27 сентябрда йигирма биринчи чақириқ халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг еттинчи сессияси бўлиб ўтди.

Сессияни Тошкент шаҳар Кенгашининг раиси **А. И. Фозилбеков** очди.

Сессия ишчи органларини сайлади, таклиф қилинган кун тартибига Тошкент шаҳрида уй-жой фондини сотиш бўйича ким ошди савдолари ўтказиш тўғрисидаги масалани қўшимча қилиб киритди. Шундан сўнг кун тартиби тасдиқланди.

10-сайлов округидан Тошкент шаҳар Кенгаши депутати В. А. Мишиннинг шахсий аризасига мувофиқ депутатлик ваколатини муддатидан илгари тўхтатиш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Бу хусусда мандат комиссиясининг раиси **В. А. Шалупов** ахборот берди.

Шундан сўнг депутатлар «Ёшлар» дастури мажмуи ва Тошкент шаҳар Кенгашининг уни амалга ошириш юзасидан вазифалари тўғрисидаги масалани қараб чиқишга киришдилар. Тошкент шаҳар Кенгашининг ёшлар ишлари бўйича доимий комиссиясининг котибаси **Л. Г. Крючко** ушбу масала бўйича маъруза қилди.

Бугунги кунда Тошкент шаҳри аҳолисининг ярмидан кўпроғини ёшлар ташкил этади, — деб таъкидлади у. — Қариялар ва болалар билан биргаликда фуқароларнинг худди шу гуруҳи бозорга ўтиш шароитларида энг мураккаб аҳволда қолмоқда. Буни ҳисобга олмаслик мумкин эмас. — Чунки ёшлар омилидан бунёдкорлик ишида зарбдор куч сифатида ҳам, салбий ишларда ҳам фойдаланиш мумкин. Кейинги пайтларда рўй бераётган воқеалар ёшлар учун вазиятни тубдан ўзгартириб юборди. Шу боис соғлом фикр юритувчи ҳар бир сиёсатчи ҳозирги босқичда ёшлар муаммоларига нақадар катта аҳамият бериш зарурлигини равшан тушуниши керак. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши «Ўзбекистон Республикасида давлат ёшлар сиёсатининг асослари тўғрисида»ги қонун лойиҳасини ишлаб чиққанлиги бежиз эмас. Ҳозирнинг ўзида бу лойиҳа ёшлар жамоаларида муҳокама этиляпти.

Тошкент шаҳар Кенгаши иқтисодиёт ва сиёсатдаги юзага келаётган вазиятни ҳисобга олган ҳолда ўтган йили ёшлар ишлари бўйича доимий комиссияга шаҳар комсомол комитети билан биргаликда «Ёшлар» дастури ҳужжатларини тайёрлаш ва уни сессия муҳокамасига киритишни топширган эди. Ушбу дастур йигит-қизларнинг ижтимоий жиҳатдан шаклланиши ва ривожланиши учун ижтимоий-иқтисодий, ташкилий, ҳуқуқий шарт-шароитлар ва кафолатлар яратилиши, ёшларнинг бутун жамият манфаатлари йўлида ўзларини нимага қодир эканликларини намоён этишлари учун имконият туғдириш масалаларини ўзида мужассамлаштириши керак эди.

Албатта,—деб таъкидлади нотиқ, — илгарилари ҳам моҳияти жиҳатдан кўпгина дуруст дастурлар қабул қилинар эди, деб эътироз билдирилиши мумкин. Улар қоғозда қолиб кетарди. Ҳа, бу тўғри. Бироқ, биргина вақт эмас, одамларнинг ўзлари ҳам ўзгарганлигини ҳисобга олиш даркор. Сессия кун тартибига олиб чиқилган дастур йигит-қизларни социологик сўроқ қилиш асосида ишлаб чиқилган. Бу иш доимий комиссия томонидан бир гуруҳ адлия ходимлари, иқтисодчилар, сиёсатшуносларга топширилган эди. Бунда умуман ёшларнинггина эмас, шунингдек уларнинг турли гуруҳлари — талабалар, ўқувчилар, ишчилар ва ҳоказоларнинг қизиқиш доиралари ва энг муҳим муаммолари аниқланди, йигит-қизларнинг таклиф ва мулоҳазалари ҳисобга олинди.

Шундай қилиб дастур ёшлар ўз меҳнат ва маънавий имкониятларини намоён қилишлари учун меъёр-ҳуқуқий асос яратишни кўзда тутади. Моҳияти жиҳатидан у ёш фуқароларни давлат томонидан ижтимоий қўллаб-қувватлаш дастури бўлиши керак.

Шуни таъкидлаш кераккки, дастур билан боғлиқ барча ҳужжатлар даставвал кўриб чиқиш ва муҳокама этиш учун депутатларнинг доимий комиссияларига, халқ депутатлари шаҳар ва район Кенгашлари ижроия комитетларининг бошқарма ва бўлимларига юборилди. Муҳокама ёшлар корхоналарига муайян иқтисодий имтиёзлар бериш ва дастурни пул билан таъминлаш масалалари энг кўп баҳсга сабаб бўлганлигини кўрсатди. Бу муаммо ғоят муҳимлигини айтиш керак. Худди шу сабабли республика Олий Кенгаши томонидан тайёрланган ёшлар масалалари бўйича қонун лойиҳасида ҳам пул билан таъминлаш, солиқ солиш ва бошқа масалаларда имтиёзлар кўзда тутилган. Бу чораларнинг ҳаммаси ёш ишбилармонларни рағбатлантириш, йигит-қизларни иш билан таъминлаш муаммосини ҳал этиш, ёшлар орасидан ходимларни, шу жумладан раҳбарларни ҳам бозор иқтисодиёти учун аниқ мақсадни кўзлаб тайёрлашга кўмаклашиш имконини бериши шубҳасиздир.

Ёшлар ишлари бўйича комиссия, — деди пировардида Л. Г. Крючко, — депутатлардан, бошқа манфаатдор ташкилотлардан таклиф ва мулоҳазалар олди. Улар дастурни тўлдириш пайтида албатта ҳисобга олинади. Комиссия эса ўз навбатида Тошкент шаҳар Кенгашининг ижроия комитети ҳузурида ёшлар билан ишлашни мувофиқлаштириш бўйича алоҳида бўлим ташкил этиш таклифини киритади. Бу ёшлар тўғрисидаги қонун лойиҳасида ҳам кўзда тутилганлигини айтиш ўринлидир. Тошкент шаҳар Кенгаши еттинчи сессиясида «Ёшлар» дастурини биринчи ўқишда қабул қилиш бу муҳим муаммони ҳал этиш юзасидан режали ва аниқ мақсадни кўзлаган ишни бошлаб берган бўларди.

Бу масала юзасидан музокараларни Тошкент шаҳар комсомол комитетининг биринчи котиби **Ж. Л. Ҳакимов** бошлаб берди. Шаҳар Кенгашининг сессиясида йигит-қизлар муаммолари муҳокама этилаётганлиги бугунги кун талабидан, келиб чиқади, — деди у. — Ҳозир бу масалага кўпроқ эътибор берилаётганлиги қувонарлидир. Маълумки, шаҳар комсомол комитети бу масалаларни доимо диққат-марказида ушлаб келди ва келмоқда. Ёшлар масалалари бўйича махсус дастур ишлаб чиқилди ва қабул қилинди. Давлат органлари уни амалга ошириш учун зарур шароитлар яратишлари керак. Бу йигит-қизлар фаоллигини оширишга туртки ҳам бўларди. Энг муҳими эса ёшларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш қонун йўли билан мустаҳкамлаб қўйилиши керак. Биргина дастур қабул қилиниши билан фуқароларнинг ушбу қатлами барча муаммоларини ҳал этиб бўлмаслиги тушунарлидир. Аммо бу йўналишда биринчи қадам жуда зарур. Шунинг учун умумий манфаатлар йўлида куч-ғайратларни ва маблағларни жамлаш лозим. Комсомол эса дастлабки пайтларда дастурни бажаришга ўз ходимлари айрим таркиблари билан кўмаклашиши мумкин эди.

(Давоми 2-бетда).

Тошкентдаги «Эталон» ишлаб чиқариш бирлашмасида ўнлаб халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқарилади. Шу маҳсулотни ишлаб чиқаришда корхонадаги илғор ишчи ва хизматчиларнинг меҳнатлари катта бўлаяпти. Шулардан бири Людмила Сергеевадир. У мана 8 йилдирки, ўз ишига ҳамиша масъулият билан ёндошиб келмоқда.

СУРАТДА: Людмила Сергеева.

Тўлқин Каримов сурати.

* * *

Кейинги йилларда Тошкент «Китоб» ноширлик ишлаб чиқариш бирлашмаси энг замонавий ишлаб чиқариш жиҳозлари билан таъмирланаяпти. Сиз пастдаги суратда кўриб турган босма машинаси ҳам шулар жумласидандир. Бу дастгоҳ Германиянинг «Плавмаг» фирмасида ишлаб чиқарилган. Ҳозир бу босма машинасида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг ҳаммаси сифатли тайёрланмоқда.

Рустам Шарипов сурати.

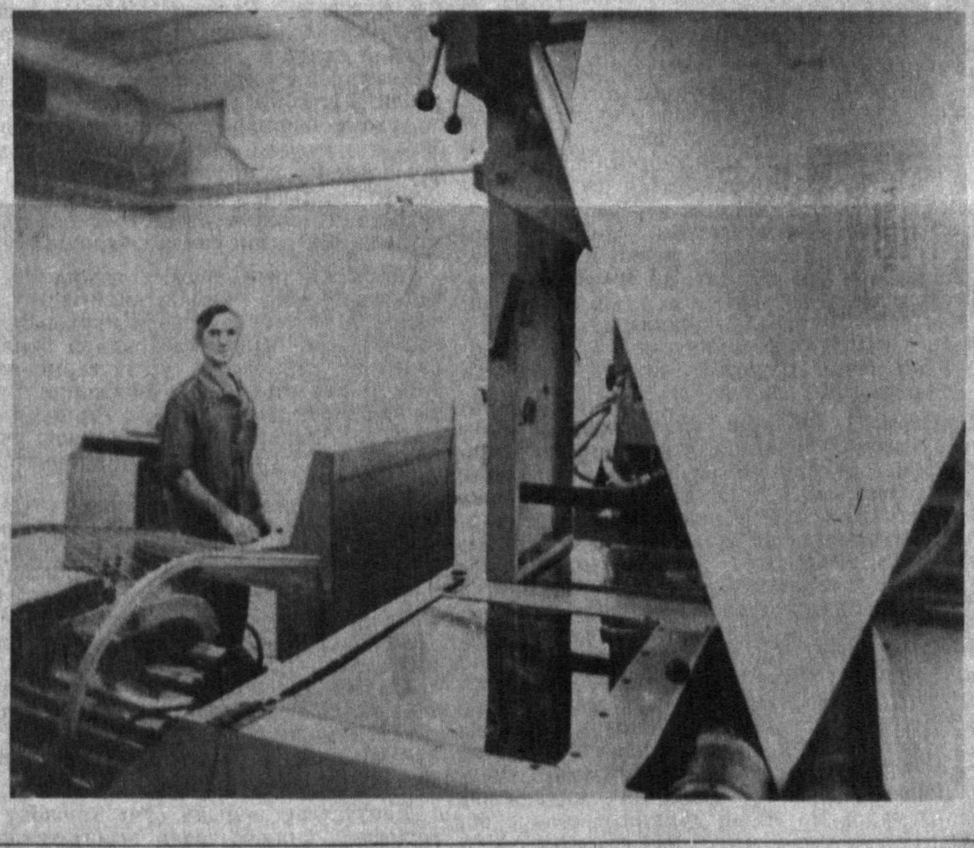

Бир корхона хушхабарлари

МУКОФОТГА—ЙЎЛЛАНМА

ТОШКЕНТ шаҳар йўловчилар ташиш бирлашмасига қарашли 3-автобус саройи жамоасида кўплаб тажрибали ва тежамкор ҳайдовчиларни учратиш мумкин. Абдувоҳит Алимхонов, Ўткир Иноятов, Саъдулла Миртуллаев, Лутфулла Дадамуҳамедов, Абдуфаттоҳ Убаев, Саъдулла Ҳасанов сингарилар шу йилнинг ўтган даври ичида 1500 сўмлик эҳтиёт қисмларни тежаб, ўзлари бошқараётган автомашиналарни кўз қорачиғидек сақлаб келаётганликлари ҳаммани мамнун этмоқда.

Яқинда автосарой маъмурияти бу ишбилармон ҳайдовчиларни рағбатлантиришга қарор қилди. Уларга 50 сўмдан пул мукофоти, эсдалик совғалари, Фахрий ёрлиқлар топширилди, бундан ташқари кўп йиллик самарали меҳнатларини инобатга олиб умумий қийматининг 30 фоизи миқдорида дам олиш уйларига йўлланмалар берилди.

НАМУНА БЎЛИШМОҚДА

АВТОСАРОЙ директорининг ўринбосари Мухторжон Йўлдошевнинг бизга маълум қилишича, ушбу корхона жамоаси бу йил ўзларининг 70 йиллик тўйларини нишонлаш орзусида.

Иши билан сўзи бир ҳайдовчилар 1991 йилнинг ўтган саккиз ойлик режа топшириқларини 7 ойда 104,3 фоизга бажаришди. Яна аҳолига режадаги 52610 сўм ўрнига 57 минг 132 сўмлик хизмат кўрсатилди. Бундай ютуқларни қўлга киритишда Л. Салимов, Н. Исаев, К. Зокиров, А. Алимов сингари ўз ишининг усталари кунлик-ойлик режа топшириқларини ортиғи билан бажариб, ўз ҳамкасбларига ўрнак бўлишмоқда. Юқорида номлари тилга олинган ҳайдовчилар ўз зиммаларига олган йиллик режаларини 20 ноябрга қадар бажаришга ҳаракат қилишмоқда.

Усмон МУҲАМЕДОВ.

Мутасаддилар фикрича...

ҚАНДНИ КЎПРОҚ ОЛАСИЗ

— 1 октябрдан бошлаб қанд тарқатиш меъёри ошди. Эндиликда шаҳарнинг ҳар бир аҳолисига 1 килограммдан қанд берилади. Мол манбаларини тўлдириш, қўшимча таъминотчиларни қидириш, маҳсулотларни етказиб бериш бўйича шартномаларни ўз вақтида тузиш бўйича олиб борилган ишлар меъёрнинг оширилишига имконият яратди.

Ҳар хил англашилмовчиликлар бўлмасин деган мақсадда бугун биз бошқа маҳсулотларга белгиланган меъёрни яна бир бор эслатиб ўтишни лозим деб топдик. Аслини олганда ҳали у аввалги ҳолда қолаётир:

гўшт маҳсулотлари — 2 килограмм (шулардан 1 килограмми гўшт);

макарон маҳсулотлари 400 грамм;

гуруч — 1 килограмм;

тухум — 10 дона;

ўсимлик ёғи — 500 грамм;

мол ёғи — 250 грамм;

арақ — киши бошига 1 шиша (21 ёшдан бошлаб);

ун — 2 килограмм;

чой — 100 грамм.

С. АЪЗАМОВ,
Тошкент шаҳар Кенгаши ижройия комитети Савдо бош бошқармаси озиқ-овқат маҳсулотлари бўлимининг бошлиғи.

Обуна—92

КЎНГЛИМИЗ ТЎҚ

ОБУНА мавсуми бу йил бир мунча қийинчилик билан бораётгани ҳеч кимга сир эмас. Сабаби, матбуот нашрларининг сони борган сари кўпаймоқда. Муштарий ўзи хоҳлаган ойнома ёки рўзномага ёзилиши табиий. Яна оммавий нашрлар нарх-навосининг ошиши ҳам борки, бу ҳам ўз таъсирини ўтказмай қолмайди.

Куйбишев район «Союзпечать» агентлиги бошлиғи Татьяна Александровна Заваруева билан учрашганимизда дастлаб шу хусусда гап бўлди.

Обуна мавсумини ҳар йили кўнгилдагидек ўтказиб келамиз, — деди бошлиқ, — бу йил ҳам бўш келмаймиз.

— Қурилаётган, қуриладиган тадбирлар ҳақида нималар дея оласиз?

— Ўтган йилги обуна ишида илғор алоқа ходимларини «Огонёк»ка илова қилинадиган кутубхонага кирган кўп томли китоблар билан тақдирлагандик. Бу йил ҳам шунга ўхшаш бирон-бир тадбир топамиз, албатта. Ҳар ҳафтада обуна жараёнининг боришини алоқа бўлимлари бошлиқлари иштирокида таҳлил қилиб борамиз. Бу йил ҳам «Средазкабель», «Узбекхлопкомаш», лак-бўёқ, трактор ишлаб чиқариш бирлашмаси сингари катта корхоналарнинг фидокорлигига суянамиз.

Ўз навбатида, обунани муваффақиятли ўтказган «Союзпечать» ходимларига рўзнома муҳарририяти ҳам пул мукофоти белгилаганини айтиб ўтдик.

— Балки биз ҳам шундай йўл тутармиз, — деди гапида давом этиб Т. А. Заваруева — «Оқшом»дан, «Вечерка»дан кўнглимиз тўқ.

«Союзпечать» мутасаддиси «Оқшом»дан кўнглимиз тўқ» деди. Бу бизни бир чеккаси мамнун ҳам қилди. Лекин обуна мавсуми ҳал қилувчи паллага кирди. Кўнгил пировард натижага қараб тўқ бўлади.

Толиб МАҲКАМОВ.

Дорилфунун қошида

ҲОЗИР таълимнинг мақбул шакл ва усуллари асосида иш кўраётган билим даргоҳлари анчагина. Иқтидорли ўқувчи ёшлар учун ташкил этилаётган лицейларнинг ҳам истиқболи порлоқ. Тошкент деҳқончилик дорилфунуни ҳузурида фаолият кўрсатаётган лицейда ҳам кўпгина қобилиятли ўқувчилар таҳсил кўрмоқдалар.

Бу билим даргоҳини молиявий бошқаришни Тошкент вилоят халқ таълими бошқармаси ўз зиммасига олган.

Айни бир вақтда билим масканида ўқув-моддий базасини мустаҳкамлаш тадбирлари ҳам кўрилмоқда. Лицей учун янги ўқув биносини қуриш режалаштирилди. У 350 ўқувчига мўлжаллаб қурилиб, унда таълим ва тарбия ишларини олиб бориш учун қулайликлар муҳайё этилади.

Саодат ОДИЛОВА.

Китобсеварлар учун

БУ АДАБИЙ бирлашманинг тузилганига кўп йиллар бўлди. «Парвоз» деб аталган мазкур ижодий жамоа Чкалов номли Тошкент тайёрасозлик ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчи-хизматчилари, муҳандислари орасида бадиий асарларни тарғиб қилиш йўлида ҳам фаоллик кўрсатмоқда.

Бирлашма маданият уйи томонидан амалга оширилаётган тадбирларнинг қизиқарли ўтишига ҳам уюшма муносиб ҳиссасини қўшиб келмоқда. Бу ерда адабиётларга жуда бой кутубхонани ташкил этишда ҳам парвозчилар бошқош бўлдилар.

Яқинда яна бир ибратли ишга қўл урилди. Зиё маскани ҳузурида клуб очилди. У фантастик адабиётларни севувчи китобхонлар учун ташкил этилди.

Анвар АЛИБОЕВ.

КОРХОНА ҲИСОБИДАН

ҲАЁТИМИЗНИ рўзномаларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Лекин бозор иқтисодиёти шароитида рўзномалар нархининг ошиши обуначиларга қийинчиликлар туғдирмоқда.

Шаҳримиздаги Тошкент тажриба-механика экспериментал-ускунасозлик ва техник мослама заводида обуначилар қулайликка эга бўлдилар. Уларга обунанинг 50 фоиз ҳақини корхона ўз ҳисобидан ўтказди. 20 та ишлаб чиқариш илғорлари эса бепул обуна қилинди.

— Ишчиларимиз 2-3 хил рўзномаларга обуна бўлдилар,— дейди обуна ишини олиб бораётган Фарида Яхшибоева. — Улар орасида «Тошкент оқшоми», «Вечерний Ташкент» рўзномалари ҳам бор. Ўтган йили 1300 сўмлик обунага ёзилган эдик. Бу йил эса шу кунгача 1500 сўмлик обуна тўпладик.

Келгуси йилдан ҳам «Тошкент оқшоми» ҳамроҳимиз бўлади. Биз рўзнома саҳифаларида кўпроқ ишлаб чиқариш илғорлари ҳақида мақолалар ўқишни истаймиз.

Ўктам АЛИМОВА.

ЧОРАК АСРЛИК ҲАМРОҲ

САЛҚИН ва саришта ҳовли йўлагига хат ташувчи одатдагидай бир даста рўзнома ташлаб ўтди. Ҳовлида қандайир юмуш билан машғул бўлиб юрган Ҳожимурод ака рўзномалар ичида «Оқшом»ни ажратиб олиб, кўздан кечира бошлади. Айвонда иш тикиб ўтирган аёлига рўзномаларни узатаркан, шундай деди:

— «Одобнома» чиқибди, ҳали биргалашиб ўқиб чиқармиз.

Бу хонадонга «Оқшом» ўзининг биринчи сонидан бошлаб ташриф буюрган. Мана, чорак асрдан ҳам ошдики, унинг бирорта сонини канда қилмай мутолаа қиладилар.

— Ушбу рўзномани ёқтиришингизнинг сабаби нима, — сўрайман Ҳожимурод акадан.

— Унда бериладиган мақолалар, хабарлар, ҳикоялар бизни қизиқтиради. Айниқса, «Турмуш чорраҳаларида», «Одобнома» рукнлари остида бериладиган мақолалар катта тарбиявий аҳамиятга эга. Хонадонимизда фақат бир киши ишлайди. Шундай бўлсада, бу йил ҳам «Оқшом»га биринчилар қаторида обуна бўлдик.

Ҳа, Турккўргон маҳалласида «Оқшом»ни севиб ўқувчилар кўплаб топилади. Шулардан бири Абдулла Зоҳидов кўчасидаги 18-уйда истиқомат қилувчи Оқмирзаевлар оиласидир.

Адиба СУЛТОНОВА.

АЗИЗ МУШТАРИЙЛАР!

Эслатиб ўтамиз: «Тошкент оқшоми»га 1992 йил учун Ўзбекистон ҳудудида чекланмаган миқдорда обуна қабул қилинмоқда. Обуна мавсуми 1 ноябрга қадар давом этади. Шунинг учун вақтни бой бермай севимли рўзномангизга ёзилиш учун шошилинг. Келаси йилдан унинг битта сони дўконларда 15 тийин, обунани расмийлаштирган Сиз каби садоқатли муштарийга эса 10 тийин бўлади.

Рўзноманинг йиллик, ярим йиллик обуна нархи ва нашр кўрсаткичлари билан тўртинчи саҳифада танишасиз.

КЕЛАЖАК ҲАҚИДА БУГУН ЎЙЛАШ КЕРАК

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Депутат **А. И. Игнатов** «Ёшлар» дастури қабул қилинишининг умуман муҳимлиги ва зарурлигини таъкидлаб, уни тўлдириш юзасидан қатор таклифлар киритди. Жумладан, депутатнинг фикрича, ёш ишчилар орасидан мутахассислар ва раҳбарлар тайёрлашга алоҳида эътибор берилиши керак. Чунки улар оддий кишиларнинг энг ўткир муаммоларини яхши биладилар. Дастурни пул билан таъминлаш манбаларига тааллуқли иқтисодий масалаларни ҳам пухта-пишиқ ўйлаш талаб этилади.

Депутат **М. Р. Собиржонов** бутун республикадан пойтахтга ўқишга келаётган талабалар муаммоларини ҳал этиш зарурлигига эътиборни қаратди. Чунки ёшлар бу гуруҳининг ўз хусусиятлари бор. Бундан ташқари ёшларнинг кичик корхоналарини ташкил этишга моҳирона ёндашиш, жумладан, уйда бекор ўтирган ёш аёлларни меҳнатга жалб этиш имконини берган бўларди. Умуман эса йигит-қизларни тарбиялаш — энг асосий муаммодир. У ҳеч қачон долзарблигини йўқотмайди. Тарбия жараёни муҳим ва мураккабдир. Шу сабабли Ленин районида бешта энг яхши ўқитувчини 500 сўмдан пул мукофотлари билан тақдирлаб, афтидан, тўғри иш қилишмоқда. Шаҳар миқёсида ҳам ана шундай мукофот фондини ташкил этиш чакки бўлмасди.

Депутат **Н. Н. Габрелян** ўз ҳамкасбларини сессия муҳокамасига қўйилган дастурни қўллаб-қувватлашга даъват этди. Чунки ҳамиша келажак ҳақида ўйлаш керак. Бизнинг келажагимиз эса ёшлардир. Демак, бугунги кунда улар муаммоларига энг кўп эътибор қаратиш даркор.

Депутат **Н. Ҳасанов** ёшлар билан ишлашни мувофиқлаштириш бўйича махсус бўлим тузиш зарурати тўғрисидаги фикрни қўллаб-қувватлади. Нотиқ Ҳамза районининг айрим маҳаллаларида ёшлар билан ишлаш тажрибаси тўғрисида гапириб берди. Албатта, дастурни амалга ошириш анчагина маблағ талаб этади. Шу ҳисобга олинган ҳолда районда махсус ёшлар фонди ташкил этилган. Бу ерда жойлашган корхоналар фондга маблағ ўтказишмоқда.

Депутат **С. Н. Сирожиддинов** таъкидлаб ўтганидек, ҳозир, бозорга ўтиш шароитларида ёш ишчилар талабаларнинг дурустроқ кун кечиришлари учун бирор имконият йўқ. Дастур эса ёшларни ижтимоий ҳимоя қилишни кўзда тутиши билан эътиборга молик. Шунинг учун у албатта қабул қилиниши керак.

Депутат **Р. А. Гоженов** ушбу масаланинг муҳокама қилиниши аҳамиятини таъкидлади. Бироқ унинг фикрича, дастурни ишлаб чиқишда муҳим нарса эътибордан четда қолган. Яъни умумий таълим мактабларига етарлича эътибор берилмаган. Ҳолбуки, уларнинг кўпчилиги аянчли аҳволдадир. Бундан ташқари, ёшлар фондини ташкил этишга тааллуқли моддада мактабларни эслатиш ҳозир мактабларни оталиққа олган корхона ва ташкилотларни бу фондга маблағ ўтказишга жалб этган бўларди.

Депутат **М. Т. Юсупова** мактаб директори бўлган ўз ҳамкасбининг таклифини қўллаб-қувватлади. У миллий мактаблар айниқса, кўпроқ қўллаб-қувватланишга муҳтожлигини таъкидлади. Чунки уларнинг кўпчилиги асосан маҳаллаларда жойлашган. Шу боис ушбу масала қабул қилинаётган дастурда албатта ўз ифодасини топиши керак.

Ижтимоий ҳимояга муҳтож йигит-қизларнинг ёшларига аниқлик киритиш шарт эмас, —деб ҳисоблайди депутат **Э. Эгамбердиев.** — Афтидан, ушбу дастур қабул қилиш билан боғлиқ барча масалалар ҳақида пухта ўйлаб кўриш керак. Бунда уни амалга оширишнинг адлиявий, ҳуқуқий асосига алоҳида эътибор қаратиш даркор.

Депутат **Ш. Каримов** ўз нутқида ёшларнинг аҳлоқий тарбияси, ўзбекистонлик йигитларнинг ҳарбий хизматларини ўташ билан боғлиқ муаммолар, уни, масалан, Ўзбекистон Республикасида тузилаётган миллий гвардияда хизмат қилиш билан алмаштириш масалаларини кўтарди.

«Ёшлар» дастури тўлдирилиши керак, — деб ҳисоблайди депутат **А. А. Абдумавлонов.** — Унинг фикрича, кўпгина масалалар эскича талқин қилинган. Баъзилари эса ҳатто эскириб қолган. Ҳолбуки ҳамма нарсани иқтисоддан бошлаш керак эди. Умуман олганда бундай дастур керак. Лекин ёшлар тўғрисида республика қонуни қабул қилинишини кутиш керак. Ана шундагина Тошкент шаҳар Кенгашининг сессияси бу масалани жиддий ва амалий муҳокама этиши мумкин.

Дастур тўлдирилаётганда маҳалла ёшлари, айниқса, қизлар муаммоларига эътибор кучайтирилиши керак, — деди депутат **Х. Ғ. Қодирова.** — Афсуски, уларнинг тақдири давлат органларини ҳам, кенг жамоатчиликни ҳам унчалик ташвишга солмаяпти.

Депутат **Б. А. Литвинов** дастурни биринчи ўқишда қабул қилиш зарурлигини таъкидлаб, қатор амалий таклифлар киритди. Жумладан, Тошкент шаҳрининг «Ёшлар фонди тўғрисида»ги Низоми албатта ишлаб чиқилиши керак. У дастурни пул билан таъминлаш мақсадига қаратилиши лозим. Бу Низомда мазкур фонднинг таркиби, ҳуқуқи, уни бошқариш қатъий белгилаб қўйилиши лозим. Бундан ташқари дастурнинг қатор моддалари ва қоидаларини таҳлил этиш талаб қилинади. Масалан, ижтимоий пудратлар чинакамига танлов асосида тақсимланиши лозим.

Ўз нутқида депутат **А. В. Лучанинов** армия муаммоларини кўтарди. У ўзбек йигитлари қўшни республикаларда ҳарбий хизматни қандай ўтаётганлиги тўғрисида ахборот ҳам берди.

Шаҳар Кенгаши депутатлари олдида республика Олий Кенгашининг ёшлар ишлари бўйича комитети раисининг ўринбосари **Э. Каримов** сўзга чиқди. У, жумладан, ёшлар муаммоларини ҳал этиш долзарб вазифа эканлигини таъкидлади. Шунинг учун Ўзбекистон Республикасининг ёшлар тўғрисидаги қонуни қабул қилинишини кутиб ўтирмаслик керак. Масалан, Самарқанд, Наманган вилоятларидагидек ишга киришавериш зарур. Бу вилоятларда ана шундай дастурлар қабул қилинган. Республиканинг саноат, маданий, ақлий маркази ҳисобланган Тошкент эса ёшлар муаммоларини юқорироқ даражада ҳал этиш имкониятига эга ва у шундай қилиши зарур. Тошкент шаҳар Кенгаши депутатларининг бурчи ҳам, жумладан, шундан иборат. Бундан ташқари муҳокама этилаётган республика қонунининг лойиҳаси пировард натижада қандай ҳолда қабул қилиниши кўп жиҳатдан халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ёшлар бўйича қачон ва қандай дастур қабул қилишига боғлиқ бўлади. Чунки Олий Кенгашнинг комитети тошкентликларнинг барча таклиф ва мулоҳазаларини албатта ҳисобга олади.

Сессия ушбу масалани кўриб чиқиб ва муҳокама қилиб, «Ёшлар» дастури лойиҳасини биринчи ўқишда тасдиқлади.

Шундан сўнг сессия кун тартибидаги навбатдаги масалани кўриб чиқишга киришди. Тошкент шаҳар Кенгашининг саноат, халқ истеъмоли моллари, деҳқончилик саноати мажмуи, хизмат ва савдо соҳалари бўйича доимий комиссияси аъзоси Ф. Л. Маликов ушбу комиссия фаолияти тўғрисида ҳисоб берди.

Комиссиянинг 14 та мажлисида бозор муносабатларига ўтиш, мулкни хусусийлаштириш, камёб молларни тақсимлаш, аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш, ноишлаб чиқариш исрофгарчиликларини камайтириш каби масалалар кўриб чиқилди. Тошкент шаҳар ижроия комитети умумий овқатланиш, савдо, маиший хизмат кўрсатиш бош бошқармалари, шаҳар йўловчилар транспорти бошқармаси раҳбарларининг ҳисоботлари тингланди. Бозор иқтисодиётига ўтиш шароитларида раҳбарлар психологиясини ўзгартиришга кўмаклашиш, уларни ишбилармонлик фаолиятига жалб этишни, комиссия ўзининг энг асосий мақсади вазифаларидан бири деб билади. Бақувват, уюшган ишбилармонлик иқтисодий тангликдан чиқишнинг асоси бўлиши мумкинлиги ва зарурлиги бугунги кунда равшандир. Шунинг учун доимий комиссия илғор фикрлайдиган раҳбарлар тажрибасини ўрганиш, умумлаштириш, тарғиб этишга интилмоқда. Масалан, Тошкент трактор заводи, «Ташсельмаш» каби корхоналар ўз ходимларини таъминлаш учун ишчи таъминоти бўлимлари ташкил этганлар. Бу корхоналарнинг ўз дўконлари, омборлари, иссиқхоналари, ёрдамчи хўжаликлари мавжуд. Корхоналарнинг раҳбарлари жамоанинг фаровонлиги тўғрисида сўзда эмас амалда ғамхўрлик қиладилар.

Комиссия самарали иш услуб ва шаклларини топиш учун мунтазам изланмоқда. Жумладан, депутат сўровидан кенг фойдаланиляпти. Масалан, мажлислардан бирида автомобиль ширкатлари ишини тартибга солиш тўғрисидаги масала муҳокама этилгандан сўнг Тошкент шаҳар ижроия комитетида кўриб чиқиш учун қатор амалий таклифлар юборилди. Тез орада улар ҳаётга тадбиқ этила бошланди. Шахсий такси ҳайдовчилари учун ягона талон ишлаб чиқилди. Шаҳар бюджетига пул ўтказиш масаласи тартибга солинди. Тошкент шаҳар ижроия комитетининг ҳар бир райондаги давлат автомобиль корхонаси ёки автосервисда аҳолига транспорт хизмати кўрсатадиган биттадан ширкат ташкил этиш тўғрисида янги қарори қабул қилинди. Бундан ташқари, тошкентликларни маҳсулот билан таъминлаш ва уларга хизмат кўрсатишни такомиллаштириш юзасидан ишларнинг устун йўналишлари бўйича комиссия томонидан тайёрланган таклифлар, Тошкент шаҳар Кенгаши раёсатининг мажлисларидан бирида кўриб чиқилди.

Ҳозирча мулкни хусусийлаштиришнинг турли шакллари — ижара, савдо, умумий овқатланиш, маиший хизмат корхоналарини ким ошди савдосида хусусий мулк сифатида сотиш каби шаклларини жорий этиш юзасидан ишлар ҳали суст. Бу масалалар комиссия иш режасида муҳим ўрин эгаллаган.

Комиссия аъзолари мажлисларда иштирок этишдан ташқари шаҳар меҳнат жамоаларида, районлардаги тегишли хизмат бўлимларининг раҳбарлари иштирокида сайловчилар билан учрашувларда қатнашадилар. Бундай тажриба, жумладан, Сергели районида район озиқ-овқат савдоси идораси, ошхоналар тресті моддий техника базасини мустаҳкамлаш, меҳнат шароитларини яхшилаш имконини берди. Октябрь районида эса молларни ҳам шартнома нархларида, ҳам арзонлаштирилган баҳода мавсумий сотиш йўлга қўйилди. Бундан ташқари комиссия корхоналар ёрдамчи хўжаликларидан фойдаланиш бўйича ягона мажмуини ташкил этиш ғоясини қўллаб-қувватлади. Бу яхши самара бериши мумкин.

Комиссия режаланган ҳамма ишларнинг уддасидан чиқа олмаётганлигини ҳам айтиш керак. Масалан, у мебель корхоналарига хом ашё етказиб бериш масалалари билан шуғулланишига қарамасдан, ушбу тармоқдаги аҳвол ёғоч йўқлигидан оғир аҳволдадир. Бу масалани юқорироқ даражада ҳал этиш учун доимий комиссия Вазирлар Маҳкамаси учун қатор амалий таклифлар ва зарур ҳужжатлар тайёрлади.

Комиссиянинг барча аъзолари ҳам ўз ишларига тўла масъулият билан ёндошмаганликларини тан олиш керак, — деди пировардида маърузачи. — Ҳолбуки, умумий иш самарадорлиги кўп жиҳатдан ҳар бир кишининг фаоллигига боғлиқдир. Депутатнинг ўз сайловчилари олдидаги бурчи ҳам худди шундан иборат.

Сессия Тошкент шаҳар Кенгашининг саноат, халқ истеъмоли моллари, деҳқончилик саноати мажмуи, хизмат ва савдо соҳалари бўйича доимий комиссияси ҳисоботини маълумот учун қабул қилди.

Депутатлар шундан сўнг Тошкент табиатни муҳофаза қилиш шаҳар комитетининг норматив ҳужжатлари тўғрисидаги масалани кўриб чиқдилар. Тошкент шаҳар Кенгашининг экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва ободонлаштириш масалалари бўйича доимий комиссияси раисининг ўринбосари **Ю. В. Попков** депутатларни аввалги сессиянинг топшириғи — Тошкент шаҳар табиатни ҳимоя қилиш комитетининг норматив ҳужжатларини биринчи ўқишда қабул қилиш учун қайта ишлаш тўғрисидаги топшириғи бажарилганлиги ҳақида ахборот берди. Депутатлар еттинчи сессияда кўриб чиқиш учун тақдим этилган ушбу ҳужжатларни тасдиқладилар.

Шундан сўнг депутатлар Тошкент шаҳар Кенгашининг 1990 йил 6 мартдаги «Тошкент шаҳар Кенгаши ижроия комитети ҳузурида кузатиш комиссиясини ташкил этиш тўғрисида»ги қарорига қисман ўзгартишлар киритиш тўғрисидаги масалани кўриб чиқдилар. Муҳокама давомида ушбу комиссия аъзолигига тавсия этилган номзодлар рўйхатини қайтадан кўриб чиқиш таклиф этилди. Сессия билдирилган таклиф ва мулоҳазаларни ҳисобга олган ҳолда тегишли қарор қабул қилди.

Сессия **С. Т. Тошқулов**ни аризасига мувофиқ Тошкент шаҳар ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари вазифасидан озод қилди. Сессия **М. З. Зуфаров**ни Тошкент шаҳар Кенгаши ижроия комитети раисининг ўринбосари — ободонлаштириш Бош бошқармасининг бошлиғи вазифасига тасдиқлади.

Сессия **Б. К. Тўлаганов**ни Тошкент шаҳар ижроия комитетининг шахсий уй-жойларни ҳисобга олиш ва назорат қилиш бўйича бошқармаси бошлиғи қилиб тасдиқлади. **Е. Я. Михайленко** бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан ушбу лавозимдан озод этилди.

Сессия Тошкент шаҳрида уй-жой фондини сотиш бўйича ким ошди савдосини ўтказиш тўғрисидаги масалани ҳам кўриб чиқди. Шаҳар бюджетини тўлдириш мақсадида район ижроия комитетларига бўшаб қолган уй-жойларнинг ўн фоизигача бўлган қисмини ким ошди савдосида сотиш ҳуқуқи бериш таклиф этилди. Бундан тушган маблағнинг 50 фоизини Тошкент шаҳар ижроия комитетига янги уй-жойлар қуриш учун ўтказиш, қолган қисмини эса район ижроия комитетларига уй-жой фондидан фойдаланиш ва уларни таъмирлаш учун сарфлашга ажратиш кўзда тутилмоқда. Аксарият кўпчилик овоз билан депутатлар тегишли қарор қабул қилдилар. Унда район ижроия комитетларига икки ҳафта муддат ичида уй-жойни ким ошди савдосида сотиш бўйича низом ишлаб чиқиш топширилади.

Шу билан халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг еттинчи сессияси ўз ишини тугаллади.

Эртага ўз ишини бошлайдиган Ўзбекистон комсомолининг навбатдан ташқари XXV съездида республикамиз ёшлари Иттифоқи номи, Устав ва Ҳаракатнома баъзи бир принципларини ўзгартириш масалалари кўриб чиқилади.

МЕН КИМГА ИШОНАЙ?

Тошкент шаҳар комсомол комитетининг қилаётган ишлари ҳақида анчадан буён ёзгим келар эди-ю, лекин ҳеч ҳам иложини топа олмасдим. Чунки, тиниб тинчимас котиб ўзи қилаётган ишлар тўғрисида гапиришни кўп ҳам ёқтирмасмиди, билмадим ҳар қалай вақт топа олмасди.

Яқинда қўлимга тушган Тошкент шаҳар комсомол комитети ишлаб чиққан «Ёшлар сиёсати» дастурининг лойиҳасигина шаҳар комсомол комитетининг биринчи котиби Жавоҳарлаъл Ҳакимов билан суҳбатлашишимизга асос бўлди.

— Жавоҳарлаъл ака, «Ёшлар сиёсати» нима мақсадда ишлаб чиқилди ва у ёшларга нима беради?

— Ёшлар сиёсатининг асосий ғояси — жамоат ва давлат ёшлар учун, ёшлар ўзлари, жамият ва давлат учун. Бу демак — биз ёшларнинг ишлаш, таълим олиш, маданий ҳордиқ чиқариш ва соғлиқни сақлашга боғлиқ бўлган барча муаммоларини ҳал қилинишида ёрдам берамиз. Ҳар бир ёш ўзининг қобилиятини, имкониятини ишга солган ҳолда ўз муаммосини ўзи ҳал қилсин, биз эса унга йўл очиб берамиз. Биз нимаики қиладиган бўлсак, биринчи навбатда бирлашишимиз зарур.

— Мана яқинда Ўзбекистон комсомолининг XXV съезди очилади. Съездда ёшлар ташкилотининг номи ўзгаради. Лекин унинг тузилиши, асосий вазифалари ўзгарадими?

— Съезддан сўнг биз умуман бошқа ишлар билан шуғуллана бошлаймиз. Уларнинг асосийси — ёшларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишдир. Мафкурадан воз кечиб, бошқа партияларнинг дастурларини ҳурмат қилган ҳолда уларга бўйсунмайдиган ташкилот тузамиз. Бундан сўнг комсомолнинг эски номи ишимизга зид бўлиб қолади. Шу сабаб мен ташкилотимизнинг Ўзбекистон Ёшлари Иттифоқи деб номланиши тарафдориман.

— Буларнинг ҳаммаси яхшигина режалар. Лекин улар фақат ёшлар сиёсати дастури халқ депутатлари шаҳар Кенгаши сессиясида қабул қилинсагина амалга ошиши мумкин. Агар қабул қилинмаса-чи?

— Баъзи бир қисмлари устида ҳалигача баҳслар кетаётганига қарамасдан менингча дастур қабул қилиниши керак. Чунки уни ишлаб чиқишда баъзи бир депутатлар қатнашишди ва ушбу нарса айни чоғда керак эканлиги тан олинди. Агар қабул қилинмай қолгудек бўлса, кейинги сессияга олиб чиқамиз, ундан кейингисига, лекин ўзимизнинг ҳақлигимизни исботлаб берамиз.

— Мана БЛКЁИнинг охирги съезди ўз ишини якунлади. Сиз ҳам бу съездда қатнашдингиз. Съездда нималар ҳақида гапирилди ва нималарга келишилди. Умуман ёшлар ташкилотининг келажак тақдири нима бўлади?

— Съездда БЛКЁИ Марказий Комитетининг ва унинг аппаратининг фаолиятини тўхтатиш ҳақида қарор қабул қилинди. Бу ишларни амалга оширадиган вақтинчалик мувофиқлаштирувчи кенгаш (10 ой муҳлатга) тузилди. БЛКЁИнинг вориси сифатида ҳар хил номга эга бўлган 23 та ташкилот тузиш ҳақида қарор қабул қилдик. Хабарингиз бўлса съезд бўлаётган куни Россия Олий Кенгаши жамоат ташкилотларининг мол-мулкини давлатга ўтказиш (шу жумладан комсомолникини ҳам) тўғрисида қонун чиқарган эди. Шу муносабат билан съезд Россия Олий Кенгаши номидан комсомол фахрийлари номига мурожаатнома қабул қилди.

— Шаҳар ёшларига истагингиз?

— Камчиликлар учун ёшлар айбдор эмас. Улар бизга ҳам «совға» қилинган. Лекин, уларни яна такрорлайдиган бўлсак келажак авлод бизни кечирмайди. Биз учун ҳеч ким ҳеч нарса қилиб бермайди, шу сабаб муаммоларни ҳал қилиб беришни бошқалардан талаб қилишимиз ва ўша бошқалар билан биргаликда ўзимиз уларни ҳал қилмоғимиз зарур. Шунинг учун мен шаҳар ёшларини бирлашишга ва таклифларимизни амалга оширишда ёрдам беришга чақираман.

— Ўша сиз айтаётган ёшларнинг бири мен бўлсам, мен ҳам сўнгги пайтларда кимга ишонишимни билмай қолаяпман. Кечагина худодек ишониб юрган одаминг — бугун бошқа қиёфага кириб қолаяпти. Шу сабаб сиздан «Мен кимга ишонай!» деб сўрасам нима деб жавоб берасиз?

— Бу саволингизга ҳеч иккиланмасдан «Бизга ишонинг» деб жавоб бераман. Бунинг учун бизда тўла асос бор деб ўйлайман.

Шарифа ХАЛИЛОВА.

«Эталон» ишлаб чиқариш бирлашмасида жуда кўплаб комсомол-ёшлар меҳнат қилишади. Бу ёшлар ҳамиша бошқаларга ўрнак кўрсатишмоқда.

СУРАТДА: (ўнгдан чапга) У. Тишченко, Г. Ҳакимова, Р. Худойберганов ва Ш. Усмоновлар.

Равиль Альбеков суратлари.

ФАОЛЛИК ЗАРУР

ЭРТАГА ўз ишини бошлайдиган съезд Ўзбекистон комсомоли ҳаётидаги энг сўнгги съезд эканлигини энди сир тутишнинг ҳожати қолмади. Шу билан бирга у жумҳуриятимиз ёшлари ҳаётида муҳим роль ўйнаши ҳам турган гап. Чунки, бу съездда янги ташкилот — Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи тузилади. У қандай ташкилот бўлиши, унинг асосий вазифалари нималардан иборат бўлиши кераклиги муҳокама қилинади. Кўриб турганингиздек съезд делегатлари зиммасига жуда ҳам масъулиятли вазифа юклатилмоқда. Бу гал съездга «тасодифий одамлар»нинг бориб қолмаслиги учун ҳаракат қилинди, деган гапларни кўп эшитдик. Ва бу гапларнинг қанчалик тўғри ёки нотўғри эканлигига ишонч ҳосил қилмоқ учун шаҳримиздан ёшлар анжуманига сайланган бир неча делегат билан суҳбатлашдик. Уларнинг бири Хуршид Асомов меъморчилик ва қурилиш олийгоҳи комсомол комитети котиби.

Хуршид билан суҳбатлашар эканмиз, унинг ҳақиқий жамоатчи, жонкуяр комсомол ходими эканлигининг гувоҳи бўлдик. Ва унга анъанавий саволни бердик.

— Съездда сўз беришса, нималар ҳақида гапирган бўлар эдингиз?

— Ўзбекистон комсомолининг ҳаракатномасида «Ёшларнинг манфаатини ҳимоя қилиш» ҳақида сўз юритилган. Мабодо бу съездда янги ҳаракатнома ва дастур қабул қилингудек бўлса, уларга чиройли сўзлар ёзилиши шарт эмас. Майли унга мана шу тўрттагина сўз ёзилсин холос, лекин у ҳаётга тадбиқ этилсин. Ташкилотимиз ёшларнинг манфаатини ҳимоя қиладиган ҳақиқий ташкилотга айлансин. Бу осонликча қўлга киритилмаслиги турган гап. Шу сабабдан кўпроқ ёшларнинг дардларига шерик бўлиш керак. Агар ташкилотимиз тузилиши ўзгариб, озод ходимларни қисқартириш ҳақида сўз юритиладиган бўлса, аввало мбор аппарат (шаҳар ва районлар) ходимларини қисқартирмоқ лозим. Бошланғич ташкилотлардаги озод ходимларни қисқартириш эса нотўғри бўлар эди. Чунки, ишнинг қайнаётган жойи ҳам бошланғичлар-ку!

Ҳолида Азизхўжаева — Ю. А. Гагарин номидаги Тошкент авиация техникуми комсомол комитети котибаси:

— Албатта бу съезд ўз вақтида чақирилди. Бутун республикамизнинг ёш авлоди бу съездни ниҳоятда ҳаяжон ва қувонч билан кутмоқда. Чунки, ёшларнинг бу анжумандан умиди катта. Келажакда ташкил этиладиган Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи республикамизнинг равнақи йўлида тинмай ҳаракат қиладиган ёшларнинг манфаатини ҳимоя қиладиган ва уларни ҳар томонлама етук ва сиёсий онгли кадрлар қилиб тарбиялайдиган ёшлар иттифоқи бўлиб қолиши лозим.

Кўзлаган мақсадимизга етишимиз учун бу иттифоқнинг ҳар бир аъзоси ниҳоятда фаол ва ҳушёр бўлиши керак. Чунки инқилоб ўз-ўзидан амалга ошмайди.

Суҳбатдош
Шоира ХУРРАМОВА.

Шаҳримиздаги 298-мактаб бу йил ишга туширилган бўлиб, унда 1260 ўқувчи таълим олмоқда. Мактабнинг юқори синф ўқувчиларини асосан комсомол-ёшлар ташкил этади.

СУРАТДА: шу мактабнинг ёш ўқитувчиси Барно Мирдадабоева она тилидан дарс ўтмоқда.

ҚИЙНАЁТГАН САВОЛЛАР

ИССИҚ кунда совқотяпман. Балки, шамоллагандирман? Лекин, ҳароратимнинг баландлаётганига худди бошқа нарсалар сабабчидай. Чунки, ўзимни тўққиз йилдан буён қийнаб келаётган муаммою саволлар ҳақида оқ қоғозга туширмаган ҳолда ёзаяпман, хаёлимда. Тўққиз йил!

Умримнинг тўққиз йили комсомол билан боғланди. Комсомол сафига қабул қилинган куннинг эртасигаёқ синф, бир йилдан сўнг мактаб комсомол ташкилоти котиблигига сайландим. Заводда ишлаб юрганимда эса, дастлаб цех комсомол ташкилоти котиби, сўнг завод «Комсомол прожектори» штаби бошлиғи бўлдим. 10-ҳунар-техника билим юрти комсомол ташкилоти котиби бўлиб ишлаётганимга ҳам мана сал кам бир йил бўлибди. Буларнинг ҳаммасини ёзиб, ўтмишга назар ташлашимдан мақсад — ҳозирги кунда комсомол шаънига айтилаётган «чиройли гаплар»ни эшитиб, чидаб туролмаслигимдир.

Сўнгги пайтларда ўлганнинг устига чиқиб тепиш одат бўлиб қолди. Бу билан комсомолни «ўлган» демоқчи эмасман, асло! Комсомол фақат кўпгина қийинчиликларни бошидан кечирмоқда. Худди шундай оғир пайтда уни қўллаб-қувватлаш ўрнига баъзилар ҳар томонлама комсомолга тош отяпти.

Шаҳар комсомол ташкилотининг май ойида бўлиб ўтган анжуманида «Делегат овози» деворий рўзномаси учун анжуманга қатнашаётган баъзи собиқ комсомол ходимларига саволлар билан мурожаат қилдик.

— Бугунги анжумандан сўнг комсомолда бирон ўзгариш бўлармикан?

— Йўқ. Улар қарорлар қабул қилаверишади, лекин ҳеч нарса ўзгармайди.

— Ахир, ўзингиз ҳам ушбу ташкилотда ишлагансиз-ку.

— У пайтлар бошқача эди...

Беихтиёр саволларни энди ўзимга бера бошлайман: «У пайтлар қанақа эди? Бугунги кунга келиб нега бошқача бўлиб қолди? Ким айбдор?» Ҳолбуки, мен бу саволларга жавоб беришда қийналаяпман. Бошқалардан сўрайман. Улар ҳам сукутда. Сукунатдан маълумки, ҳаммамиз айбдормиз.

10-ҳунар-техника билим юртига ўқишга кираётган 270 нафар ўқувчининг деярли ҳаммаси билан суҳбатлашдим. 80 фоизи партиясизлар. Лекин уларнинг бирортасидан ҳам «Комсомолни ҳурмат қилмаганим учун унинг сафига кирмадим» ёки «Ёшлар ташкилоти менга керак эмас» деган гапни эшитмадим. Уларнинг аксарияти мактабда комсомол ташкилотининг умуман йўқлигидан норози бўлиб гапиришди.

Мандат комиссиясига раислик қилаётган ўқув-тарбия ишлари бўйича директор ўринбосари А. Н. Абдуллаев кўпчиликка бир савол билан мурожаат қилди:

—Билим юртимиздаги комсомол ташкилоти яхши ишлари билан ўзини кўрсатса, комсомолга ўтармидиларинг?

— Албатта, ўтган бўлардик.

— Сезаяпсизми, сафингиз кўпаяди, — деди Асатулла ака.

Мен эса бу сўзлардан хурсанд бўлишимни ҳам, хафа бўлишимни ҳам билмадим.

Ҳозирги кунда бир қатор комсомол ташкилотлари ва уларнинг раҳбарлари комсомол ташкилотининг номини ўзгартириш керак, деган хулосага келишди. Масалан, Тошкент Давлат дорилфунуни ўз ташкилотини 26 августдан бошлаб Демократик Ёшлар Иттифоқи деб аташга қарор қилишди. Балки, ҳақиқатан ҳам ёшлар ташкилотининг эски номи давр талабига жавоб бермай қолгандир. Шу сабаб, унинг номини ўзгартирсак, ёшларни бирон нарсага қизиқтира олармиз?

Билмадим, бу саволларга бир томонлама жавоб бериш қийин. Бунга фақат Ўзбекистон комсомолининг 4 октябрда бўладиган фавқулодда съезди жавоб бериши ва бизнинг келажак тақдиримизни ҳал этиши мумкин.

Яқинда Тошкент шаҳар комсомол комитетининг бюро йиғилиши бўлди. Йиғилишда қатнашаётган баъзи бир бошланғич комсомол ташкилотлари котиблари ўз ташкилотларининг заифлашгани ва шу сабаб уларни тарқатиб юбориш лозимлигини айтишди. Даҳшат! Билмадим, кимга қанақа, менга бу таклифлар оғир ботди.

Агар менинг раҳбарлигимдаги комсомол ташкилоти заифлашса ва ўзим уни сезадиган даражага бориб етса, ўша куниёқ аризамга кўра ишдан кетган бўлардим. Чунки бу ташкилотни мен бошқараяпман ва нимаики ишлар бўлаётган бўлса ҳаммасида менинг ҳиссам бор, деб ўйлайман.

Шоида ХУДОЁРОВА,
10-ҳунар-техника билим юрти комсомол ташкилотининг котиби.

«ИЗМ»ЛАРДАН ҲОЛИ

«УЧҚУН» тўқимачилик-атторлик моллари ишлаб чиқариш бирлашмасида бугунги кунда мингдан зиёд киши меҳнат қилаяпти. Бу ишчиларнинг деярли ҳаммаси ёш қизлардан иборат. Шулардан 330 нафари комсомол аъзоларидир. Комсомол-ёшларга етти йилдан буён комсомол ишларида ишлаб келаётган бирлашма комсомол комитетининг котиби Азиза Тошмуродова етакчилик қилаяпти.

— Корхонамизда асосан ёшлар меҳнат қилаётгани учун ҳам уларнинг яшаш шароити, ижтимоий аҳволи доимо уюшмамиз назоратида туради, — дейди котиба. — Комсомол-ёшларимиз корхонадаги 9 та цех ташкилотига бирлашган.

Тўғри, кейинги вақтларда «Комсомол» сўзи илгаригидек «жаранглаmай» қолган бўлса ҳам яқинда бирлашмамизда ҳисобот-сайлов йиғилишини ўтказдик. Йиғилишимизнинг кун тартибига бир неча масала киритилди. Аввало, бирлашма комсомол комитетининг котиби сифатида мен 1990 ва 1991 йилларда уюшмамиз томонидан амалга оширилган ишлар юзасидан ҳисобот бердим. Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, ҳисобот олдидан комсомолнинг бугунги аҳволи ва калажаги ҳақида ҳам гапириб ўтишга тўғри келди. Чунки бугунги кунда комсомолнинг ҳам яшаш ё яшамаслиги муаммо бўлиб турганлиги ҳеч кимга сир эмас.

Бизнинг йиғилишимизда ҳам бу масала юзасидан анчагина фикрлар билдирилди. Сўзга чиққан 13 комсомол аъзосининг ҳаммаси «Комсомол керакми?» деган саволга, «Ёшларни ҳар томонлама ҳимоя қиладиган ёшлар ташкилоти албатта бўлиши керак», деб жавоб беришди.

Корхонамизда бўлиб ўтган комсомол-ёшлар йиғилишида бирлашма бош директори Дадажон Юсупов, Тошкент шаҳар комсомол комитетининг биринчи котиби Жавоҳарлаъл Ҳакимов, Ленин район комсомол комитетининг раиси Равшан Қамбаров, кекса коммунист ва меҳнат фахрийси Якоб Шипанов, бирлашма касаба уюшмасининг раиси Галина Медведевалар қатнашдилар. Улар бугунги кунда ёшларни қизиқтираётган ва ташвишлантираётган саволларга жавоб бердилар.

— Энди бирлашмадаги ишчи-ёшларни моддий ва маънавий ҳимоя қилиш масаласига келсак, — дея давом этади Азиза Тошмуродова, — бу борада ҳам жуда яхши ишлар амалга оширилаяпти. Масалан, бирлашмамизда жамоа шартномаси тузилган, бу шартномага ёшлар бўлими ҳам киритилган бўлиб, бўлим таркибида «Ёшлар жамғармаси» ташкил этилган.

Бу жамғармадан, аввало ишдан ажралмаган ҳолда олийгоҳни, техникум ёки билим юртини, шунингдек кечки мактабларни тугатган ёшларга мукофот пули берилади.

Иккинчидан, бу жамғармадан фақат комсомол-ёшларга тааллуқли бўлган кечалар ва базмлар ўтказишда ҳам фойдаланамиз.

Шу билан бирга корхонада уч йил ишлаган ҳар бир йигит-қизнинг тўйида бу жамғармадан 75 сўмдан табрик пули берилаяпти.

Бирлашмадаги ёшларимизнинг 90 фоизи маҳаллий аҳолига мансуб бўлган қизлардир. Уларнинг 70-80 фоизи мактабни тугатиб тўғри шу ерга ишга келганлар. Бугунги кунда уларнинг ўртача ойлик маошлари 450 сўм атрофида. Лекин, баъзи ёшларимиз 800-1000 сўмгача ойлик олаяптилар.

Албатта, биз ишчи-ёшларимизга яхши яшаб, унумли меҳнат қилишлари учун етарли шароитларни яратиб беришга ҳаракат қилаётган бўлсакда, муаммоларимиз ҳам йўқ эмас.

Хуллас, бугунги вазият ёшларга ниҳоятда катта эътибор билан қарашни тақозо этади.

Муҳиддин БОЗОРОВ.

Тўйларимиз ҳақида ўйларимиз

БЕҲУДА САРФИЁТ — РЎЗҒОРГА КУЛФАТ

Инсон яшаши учун керакли озиқ-овқат, кийим-кечак, турли буюм-ашёларнинг тақчиллиги, унинг устига нарх-навонинг осмон қадар баландлаб кетаётгани одамлар кўнглига ғулғула солади. Шу вазиятда афсуски, баъзилар «Менинг қудратимни кўриб қўй!» тарзида тўйларни, ҳатто маърака ва маросимларни ҳаддан ташқари дабдабабозлик билан ўтказмоқдалар, бу билан сохта обрў орттирмоқчи бўладилар. Улар тўй-маъракаларда нонларни, озиқ-овқатларни, мева-чеваларни исроф қиляптилар. Қозонини бир амаллаб қайнатиб, бир бурда нон билан кун ўтказаётган чор-ночор кишилар бундай кўрнамаклик, нон тепкилик, бойвуччалик иллатидан нафратланяптилар.

ОЛТИН куз фасли кириши билан диёримизда, айниқса Тошкент шаҳримизда тўю маросимлар янада кўпайди. Шодиёналар қанча кўп бўлса кам. Тўю тантаналар авж олаверсин, дили шикаста халқимиз ўйнаб-кулсин, яйраб-яшнасин.

Одат бўйича, биз ўзбеклар — тўйсевар ва меҳмоннавоз халқмиз. Тўй-маросимларни ўрнига қўйиб, қойилмақом қилиб ўтказамиз.

Тўй — оддий бир удум эмас. Бу инсон ҳаётида бўладиган қувончли тантана ҳисобланади. Тўй инсонни қадрлаш рамзи, қалбдаги севинч-қувончни дўсту ёрлар билан баҳам кўришнинг ёрқин тимсоли! Дунёда жамики халқ тўй қилади, бу тўйларнинг шакл-шамойили ҳар хил бўлса ҳам, мақсад-мазмуни бир — қувонч-севинч тантанаси, икки ёшнинг қовушиб бир ёстиққа бош қўйиши, янги оила, янги авлод заминига пойдевор яратиш маросимидир.

Халқимиз тўй тантанаси шаънига ажойиб тилак-ниятлар билан ҳикматона иборалар айтишган. Мана улар: «Топган-тутганинг тўйга буюрсин», «Тўй кўргин, ғам кўрмагин», «Ҳаммани тўйга етказсин», «Тўй бўлсин, ўлим бўлмасин».

Тилакларнинг ҳаммаси яхши, ҳаммаси ижобат бўлсин, ҳар бир хонадонда тўй, шодлик, фаровонлик бўлсин, лекин...

Лекин, минг афсуски, халқимиз иқтисодий қийинчилик ва қимматчиликни бошидан кечириб турган бир пайтда, баъзилар тўйларни, ҳатто мотам маросимларини ҳаддан ошириб, данғиллама тарзда дабдабали ўтказишаяптики, бу энди жуда меъёрдан чиқиш бўлаяпти.

Сиз қаерда бўлманг, уйдами, ишхонадами, йўлдами, дўсту биродар қўлингизга «Таклифнома» тутқазиб, тўйга ёки бирор маросимга айтади. Бир кунда уч-тўрт жойга бориш керак, айтилган тўйга борилмасдан иложи йўқ. Бунинг устига маҳаллада худди ўша куни икки-уч жойда наҳорги ошга чиқиш керак. Тасаввур қилинг, саҳарда уйқудан туриб неча одамнинг наҳорги ошига боришга улгурасиз? Бир тўйда ош еб, иккинчи, учинчи, ҳатто тўртинчисига бориб тўйган қорингга ош еб бўладими? Лаганда кобули ош келади-ю, бир-икки луқма тотиб, қайтариб юборилади. Бу исрофгарчилик эмасми?

Маҳалла ва турар жойларда тўй-маъракаларни расамади билан, навбат билан ўтказилса яхши бўларди. Ҳозирги пайтда бир маҳаллада уч-тўрт жойда, яна қўшни маҳаллада ҳам наҳорги ошлар бир кунга тўғри келиб қоляпти, эллик-юз кило гуруч дамланган дошқозонлардаги ошларни кимлардир еб-емай, товуқларга бериляпти, эскиб қолгач оқар сувларга ташлаб юборилаяпти.

Халқимизда тўйларнинг тури ҳам кўп: никоҳ тўйи, ҳовли тўйи, туғилган кун, суннат тўйи, кумуш тўй, олтин тўй... Яна булар ичида маслаҳат оши, қиз базми, куёв чақириқ, чарлар, қуда чақириқ... Эҳе, буёғини айтаверсангиз, тўй тўйга уланиб кетаверади. Майли, яхши кунимиз шарофати билан тўйлар бўлаверсин. Аммо баъзи тўйларнинг дастурхони шу қадар шоҳонаки, одам нимага қараб, нимани емоқни билмай қолади. Дастурхон устида даста-даста патир нон дейсизми, гўштли нон дейсизми, яхна тамаддилар дейсизми, турли пишириқлару, торт-пирожнийлар дейсизми, қалашиб кетган. Булар етмагандек нўхат шўрва, қалампир дўлма, манти, кабоб тортилади. Қуёш парчасидек бўрсилдоқ нонлар пешма-пеш ушатиб ташланади, баъзилар тозалаётган суягини ликопча ўрнига нонга қўйиб қўяди. Дастурхонда норину, хандон писталар сочилиб ётади. Ичкилик анқонинг уруғига ўхшайди-ю, дабдабали тўйларга бориб қолсангиз, арағу коньякларнинг, ҳар хил ичимлик сувлар дастурхонда қалашиб ётганини кўриб ёқа ушлайсиз!

Мана шунақа шоҳона тўйларда ҳар куни юзлаб кило нон ва нон маҳсулотлари, озиқ-овқатлар, мева-чевалар эскириб қолиб, моли бор хонадонларга берилади, кўпи ахлатларга ташлаб юборилади. Бу нима? Баъзи бебилиска пул топадиган бойвуччалар учун «тўқликка — шўхликми?» Одамлар нонга, озиқ-овқатга, мева-чеваларга танқислик сезиб турган пайтда, баъзилар бу масалликларни исроф қилиши инсофданми? Қани инсоний одоб, қани диёнат? Қўшнисининг уйида ёки қўшни маҳаллада наҳорги ош берилаётганини била туриб, юз-юз эллик кило гуручдан ош дамлаб исрофгарчилик қилаётган кимсага нима деса бўлади? Ахир, тўйига 300—500 одамни айтган бўлса, қанча ош ейилмай қолиб кетади-ку. Кўп жойларда шундай воқеаларнинг гувоҳи бўлган кишилар ачиниб-куюниб гапиришмоқда.

— Азиз биродар, тўйингиз ихчам бўлсин, чиройли ўтсин, — деб яхши маслаҳат берилса, бойвучча димоғдорлик билан жавоб қилади:

— Э, акам, шовла кетса ҳам, обрў кетмасин!.. Биз ахир қадимий удумларимизни давом эттираяпмиз, одат-анъанамиз шунақа!..

Йўқ, биродар, қадимий анъанамизда юз килолаб ош дамлаш, дастурхонга минг хил ноз-неъмат қўйиш, озиқ-овқатларни исроф қилиш каби иллатлар бўлмаган. Тўйлар меъёрда, ихчам ва ичкиликсиз, чиройли ўтказилган.

Маҳалла, турар жой ва мавзеларда ўтаётган тўйларга ёши улуғ кексалар, ҳаёт тажрибаси бор отахонлар, меҳнат фахрийлари бош-қош бўлиб, камтарона, ихчам ва кўркам тўйлар ўтказишни маслаҳат берадилар. Лекин баъзи кишилар: «Тўй ҳар кимнинг шахсий иши, биз орзу-ҳавас кўришни хоҳлаймиз» дейишади. Яхши, орзу-ҳавас билан тўй қилинг, бироқ эл-юртдан ошираман, бошқача обрў-эътибор оламан, деб ўйламанг. Агар биз ёш оила қурувчиларга жамики нарсани тайёр қилиб бериб уйлантирсак, уларни енгилтакликка, тўйларда ичкиликбозликка ва ноз-неъматларни совуришга ўргатсак, бу энди ота-онанинг шахсий иши бўлмайди, тўй кўпчиликники, у назорат қилинади.

Халқимизда, кўрпангга қараб оёқ узат, деган мажозий мақол бор. Ҳар биримиз замон аҳволига, эл-юртимизнинг ташвиш-ғамига, бева-бечораларнинг турмуш тарзига чин юракдан назар ташлаб, меҳр-оқибатли, раҳм-шафқатли, ҳиммат-саховатли бўлайликки, тўй-маросимларимиз кўнгилга татисин, чиройли бўлсин.

Тўлқин РАСУЛЕВ.

Кўпнинг кенгашига

ШАВЛА КЕТАВЕРСИНМИ?

НОДОНГА ЭСИЗ СЎЗИМ...

(Бўлган воқеа)

ТЎЙ олдидан эр билан хотин маслаҳатлашиб ўтиришарди. Эр анча-мунча топарман-тутармон бўлгани учун рўзғорини бут, фаровон этиб қўйган эди. Хотин эса анча-мунча енгилтак, кибру-ҳаволи, катта оғиз, калондимоғ аёл эди, у керилиб эрига уқтириб-уқтириб гапирарди:

— Ҳеч кимдан кам жойимиз йўқ. Давлатимиз ошиб-тошиб, пулларимиз хазондек сарғайиб ётибди... Шундай тўй қилайликки, киройи тўй бўлсин, дўст-ёрларимиз кўриб кулсин, душманларимиз куйиб ўлсин.

Софдил эр хотинининг такаббурона бу гапларидан ғижинса ҳам, босиқлик билан деди:

— Тўғри айтаяпсан хотин, ҳеч кимдан кам жойимиз йўқ, лекин ўйлагин, мен бу мол-давлатни, бойликни кўчадан супуриб йиғмаганман, мисқоллаб тўплаганман... Дабдабали тўй қиламан деб бойликни совуришимиз инсофдан эмас...

—Нима, дўст-душман олдида селу-елдек тўй қилмоқчимисиз?..

— Кўп қатори, удумимизга хос ва мос тўй қиламиз, ихчам ва чиройли тўй бўлади...

— Йўқ, менга бунақа тўй керакмас, — деб зарда қилди танноз хотин, — етти маҳалла, иложи бўлса бутун шаҳар тўйимиз довруғини эшитсин, ахир кимсан фалончимиз.

— Эй, хотинжон, — деди эр куюниб, — биз фалончимиз деб дабдабали тўй қилсак, атрофимиздаги бева-бечора, чор-ночор, камтарин қўни-қўшнилар нима дейди, фарзандлари: «Нега биз бунақа тўй қилолмаймиз, адажон» деб ўксинишади-ку, диллари маъюс тортади-ку, эл-юртни ўйлаш керак, хотинжон, эл-юрт билан баравар бориш керак... манманлик — заволга, камтаринлик камолга, деган гапни унутмагин.

Хотин эрининг бу яхши фикр-ўйини тушунгандек бўлса ҳам, кибру-ҳавоси устун келиб, терслик қилди:

— Орзу-ҳавас билан тўй қилсагу бева-бечораларни ўйласак, бу қандоқ гап!?. Ахир, бор—борича, йўқ—ҳолича тўй қилади-да...

Эр калтафаҳм хотинидан бу гапларни эшитиб илон сеҳрлаган бақадек унга унсиз узоқ тикилиб қолди, шунда кўнглидан мана бу ҳикмат ўтди:

«Ўлганга йиғлаган эсиз кўзим,
Нодонга айтган эсиз сўзим».

Тоҳир РАҲИМОВ.

КЎРНАМАКЛИК БЎЛМАСИН

ЎЗБЕК халқимиз меҳмондўст, дастурхони тўкин, тўйларига бор-йўғини тўкиб солади. Майли, буларнинг ҳаммаси яхши, лекин неъматларнинг султони — нонни исроф қилаётганимиз дилимизни ранжитаяпти.

Ахир, нон бутун инсониятнинг кундалик ризқи-рўзи, рўзғоримизу дастурхонимизнинг кўрки-ку! Одатда ҳар қандай овқатни нон билан тановул қиламизу, ҳеч қачон кўнгилга урмайди, шунинг учун ҳам у бебаҳо неъмат!

Ҳозирги пайтда кўп озиқ-овқатлар талон билан олинадиган бўлиб қолди. Бу кунлар ҳам унут бўлиб кетади, албатта. Аммо мени бир нарса ҳайратда қолдирмоқда. Баъзи тўй ва маъракаларга борсангиз дастурхонлар кўрки, ундаги ноз-неъматлару, пишириқ овқатларнию тури олдингидан кўп ва камлиги йўқ. Айрим мотам, йигирма ва йил ошларида эшик олдидаги бел боғлаб тургандарни ҳисобга олмаганда, дастурхонни кўрсангиз катта тўйдан фарқи йўқ.

Ахлатхоналарда тўйдан ортган нон парчалари, овқат қолдиқларини олиб чиқиб ташлаганликларини кўрсангиз кишилардаги инсофсизлик, виждонсизликка гувоҳ бўласиз. Бундай исрофгарчиликка шу атрофда яшовчи хонадонлар йўл қўйишган.

Бир таниш фаррош ЖЭКлар атрофини тозалаб юриб, ҳар куни 40—50 килограммгача нон териб оламан, деди. Бу нима деган гап! Инсон меҳнати, пешона тери билан вужудга келган нонни, ун маҳсулотларини бундай исроф қилиш кўрнамакликку!

Менда шундай бир таклиф бор: ҳозирги шароитни ҳисобга олиб бебаҳо неъматимиз бўлган нон ва ун маҳсулотларини эъзозлашни яна бир марта аҳоли ўртасида тарғиб қилиш керак. Мактаб, боғча, маҳалла, кўп қаватли уйларга, чойхона ва ошхоналарга «Нонни эъзозланг», «Нон—бебаҳо неъмат, уни исроф қилманг!» «Нон—имон!» мазмунидаги насиҳатларни рангли ва таъсирли расмлар билан ёзиб қўйиш керак. Ҳар қолда бу тадбир ҳам ўзини билмай қолган исрофкунандаларни ҳушёр торттиради.

Халқимиз фаровонлигини ошириш, турмуш тарзимизни юксалтириш учун кураш олиб борилаётган бир пайтда озиқ-овқатларнинг ҳамма турини тежаш ҳар биримизнинг асосий бурчимиз бўлмоғи керак. Бу ҳақда маҳалла фаоллари, ЖЭК хизматчилари сусткашлик қилмасликлари керак. Баъзи тўй ва маъракаларда озиқ-овқатларни исроф қилаётган, меҳнатсиз даромад ҳисобига бойлик топиб, сохта обрў олиш учун маҳалла-кўй билан келишмай ортиқча дабдабабозлик қилаётганларнинг кўзини очиб қўйиш ҳар биримизнинг бурчимиз бўлмоғи керак.

Фахриддин НУРИДДИНОВ,
Ўзбекистон халқ таълими аълочиси, меҳнат фахрийси.

ҚИЗАЛОҚ ТИШЛАГАН НОН

КЎЧАДАН бора туриб, бир воқеани кузатдим. Мендан олдинроқда бир аёл қизчасини етаклаб олганди. Қизчанинг қўлида бир бўлак нон. У ойисига ниманидир тинмай чулдираб-чулдираб, қўлидаги нондан ҳам тишлаб-тишлаб қўяди. Қизчанинг қўлидаги нонни кўриб, беихтиёр онамнинг ўз болалиги ҳақида айтиб берган ҳикояси ёдимга тушди.

— Очарчилик йиллари эди. Эшикдан тиланиб борган одамга биров бир бурда нон бермасди ўшанда. Очарчилик туфайли одамлар орасида меҳр-оқибат қочган эди.

Биз болалар кун бўйи оёқларимизга тиконлар кириб, саратоннинг жазирама тиғида битта машоқ ахтариб дала кезардик. Кун бўйи излаб, битта машоқ тополмаган кунларимиз ҳам бўлган. Ўша пайтлар одамлар чақиртиканни сувга қайнатиб еганларини биламан. Ўша кунларни кўрган одам, бугунги нон мўл кунларда ҳам нонннинг қадрига етади. Унинг ерга тушган бир ушоғини юз-кўзларига суртиб ейди. Ишқилиб, ҳеч ким очарчиликни кўрмасин.

Олдинда онаси билан кетаётган бояги қизчанинг тўсатдан нимагадир қоқилиб кетгани хаёлимни бўлиб юборди. Қизчанинг қўлидаги нон отилиб ерга тушди. У нонни олмоқчи бўлиб ерга эгилди. Шу пайт онаси қизнинг қўлидан қаттиқ силтаб, ўзига тортди:

— Олма у нонни, ифлос бўлди. Уйга борсанг бошқа ушатиб бераман, — дегантча қизчанинг қўлидан судраб кетди.

Ерда эса қизчанинг кичкина тиш излари қолган нон ётарди. Уни авайлабгина қўлимга олдим... Бояги аёл кўзимга совуқ, ҳиссиз кўриниб кетди. Ҳозирги нонтепки одамларнинг кўпи ёшлигида ана шундай оналардан тарбия олмаганмикин?

Хаёлимга яна онам айтиб берган ҳикоя тушади. Ўша, «бир парча нон арзанда» кунларни кўрмаган бўлсамда, очарчилик даҳшатини ҳис қилгандайман. Юрагим орқага тортиб кетади. Онам каби, у қаро кунлар ҳеч кимнинг бошига тушмасин деймен. Аммо бугунги кунда тўқликка — шўхлик қилиб зиёфатларда нонга оғзини артаётган олифта йигит-қизлар, ахлат уюмларида ётган нон бўлаклари, ердаги ётган нонни олишдан ор қилаётган одамларни кўриб, бир кун бизни нон уволи тутмасмикан, деб ўйлайман. Ахир халқимиз, нимани қилсанг хор, шунга бўласан зор, деб бежиз айтмаган-ку.

Ҳа, ҳозирги тўқ-фаровон кунларимиз нон туфайли! Шундай экан, бир кун бир парча нонга зор бўлмаслик учун тирикликнинг олий неъмати — нон исрофгарчилигига йўл қўймайлик.

Раҳматулла МЕНГИРОВ,
Юнусобод мавзесида истиқомат қилувчи.

Бектемир район Қизил ярим ой жамияти, «Меҳр-шафқат» жамғармаси ва ижтимоий таъминот бўлими томонидан «Кекса кишилар халқаро куни» зўр шодиёна билан ўтказилди.

СУРАТДА: «Саховат» меҳр-шафқат жамғармаси раиси М. Ш. Йўлдошев ҳамда район меҳр-шафқат хизмати бошлиғи Ф. М. Валеевалар фахрийлар — Р. Собуров ва М. Фаттоҳовларга совғалар топширишмоқда.

Равиль Альбеков сурати.

Турмуш чорраҳаларида

БАХТ КИРМАЙДИГАН УЙ

КЎПИНЧА ўйлаб қоламан. Ҳаётда нега оилалар икки тоифага — бахтли ва бахтсиз оилаларга ажралиб қолган? Очиқ гап, агар ота-она фарзанд олдидаги бурчини унутмай тўлиқ адо этса шундай бўлмас эди. Шу маънода ҳаётий бир воқеани ҳикоя қилмоқчиман.

Матлубаларнинг оиласини етти маҳалла танийди. Ўртоқларининг олдида бош кўтариб юришга уяларди. Отаси ишдан келди дегунча, қий-чув, бақириқ-чақириқ бошланади, идишлар синдирилади. Қўни-қўшнилар бу оила жанжалига аралашавериб чарчашди, қўл силтаб қўядиган бўлишди. Милиция келиб, отасини ҳушёрхонага олиб кетса, уй тинчийди. У ердан қутулиб келгач, яна шу одат. Шу зайлда нотинч ҳаёт давом этади.

Оилада фарзанд вояга етаяпти. Уларни на ота, на она ўйлайди. У синфдоши Наргизанинг туғилган кунига борди. Келди-ю, баҳор ҳавосидек ўзгарди-қолди. Бир ҳафта мактабга бормади. Яшаш бундоқ бўларкан-да! Улар кунимиз тинч ўтса бўлди, деб юрган экан-да! Уйининг данғилламалигига, ота-онасининг меҳрибонлигини кўриб ҳаваси келди, ҳам кўнгли ўксиди. Синф раҳбари уйига келиб, оилавий шароити билан танишди. Матлуба дилидагини тўкиб солди:

— Нега бизнинг оиламиз бахтсиз? Нега биз ҳам одамларга ўхшаб яшамаймиз?

— Ойингни ранжитма, қизи тушмагур. Ойнинг ўн беши қоронғи, ўн беши ёруғ. Ҳали бахтинг очилиб, яхши одамлар ҳавас қилса арзигудек оилага келин бўлиб тушарсан, — деди ўқитувчиси юпатиб.

— Опа, мени алдаманг. Яхши оила мени келин қилмайди. Оиламизни ҳамма билади-ку! — деди Матлуба йиғлаб.

Дарҳақиқат инсонга муҳаббат оиладан бошланади. Ўз оиладагиларини севолмаган киши ўзгаларни ҳам севолмайди. Мана бир мисол. Дугонам Мастура одамлардан ётсираб юрарди. Унчалик одам ёқтирмасди. Унинг назарида гўё одамлардан яхшилик кутиб бўлмасди. Узоқ вақт уни кўрмадим. Айни ёз палласида уйларига бордим. Мастура чўпдек озиб кетганди. Бетоб онасининг ёнида ўтирган экан. У оташ бўлиб ёнарди. Онаси ухлагач, иккимиз бошқа хонага ўтдик.

— Шамоллаган бўлсаям майли эди-я, — деди Мастура. — Кеннойим қайнатилмаган шприцда укол қилибди. «Тез ёрдам»да келган дўхтирларга айтмабди.

Орамизга жимлик чўкди. Сукутни у бузди:

— Оиламизнинг қанақалигини билмайсиз-да! Сондан чиқиб бўлганмиз. Ойим билан дадам икки йилдан бери гаплашишмайди. Акам ва кеннойим билан мен гаплашмайман... Ота-онамизни яраштиришга маҳалла кексалари аралашишди. Фойдаси бўлмади. Кеннойим «тегма нозик». Гапиришга қўрқамиз. Жанжаллашадиган бўлсак, уйга ота-онасини, маҳалла раисини бошлаб келади. Ҳамма қораю, у оппоқ. Ҳаммамизни «қил кўприкдан» ўтказади. Икки дунё, икки оламмиз биз. Вақти келса бир коса ошини қизғанади. Кеннойим овқат пиширган кунлари емайман. «Овқатдан сузиб ич» дейишга онамнинг ҳадди сиғмайди. Бир куни ишдан келсам, манти пиширган экан. Ойим иккита донани косада олиб келди. Қиёмат қойим бошланди:

— Нега мантидан унга берасиз. Ўзига-ўзи овқат пиширсин.

Акам эса илон сеҳрлагандек шумшайиб турибди. Хотинига бир оғиз сўз ҳам айтмади.

— Янгасиз. Мендан кейин сиз онасиз, — деди ойим.

— Э, менинг буларга кўзим учиб тургани йўқ. Бунақа қайнсингилларим йўқ, — деди у.

— Менинг ҳам бугундан бошлаб кеннойим йўқ, — дедим ғазабим қайнаб.

Қизлик — маъюслик экан. Шундай дамлар бўладики, уйга келгим келмайди. Узоқларга бош олиб кетолмасанг. Ўзбекчилик, диёнатим, шарм-ҳаё бунга йўл қўймайди. Устига-устак уйда ҳар куни жанжал. Бир мард йўқки, чек қўйса! Аканинг аҳволи мундоқ бўлса.

Қўшни хонада ойиси Мастурани чақирди. Иситмаси анча тушган. Шу пайт кеннойиси ишдан келди.

— Яхши бориб келдингизми, болам. Дам олинг. Чарчаб келдингиз, — деди ойиси.

Шунда кўз олдимга ўйчан, маъюс нигоҳли Мухлиса келди. Суҳбатимиз чоғида юраги тубида мунг тўлиб ётган дардини тўкиб солди:

— Дардимни кимга айтай? Онамиз вафот этганидан кейин оиламиздан қутбарака, меҳр-оқибат йўқолди. Олти йил ичида ҳамма жигарлар тўзиб кетдик. Отам эса бурчини унутиб қўйди. На маънавий, на моддий ёрдам берди.

— Уйланаман. Уйни бўшатинглар, Давлатдан уй олинглар, деб ҳайдаган вақтлариям бўлган.

Ўтган кунларни ўксиб эслайман. Отам ҳар куни ичиб келиб, онамни калтакларди. Биз ёш эдик. Онамларни ҳимоя қилишга қурбимиз етмасди. Онам калтак егандаям, остона ҳатлаб кўча-кўйига, милицияга отамдан шикоят қилмасди. «Ишқилиб бахтларингга отангга худо инсоф берсин-да», деб қўярди. Онамга раҳмимиз келарди. На қариндош-уруғига, на ота-онасига айтмасди. Энди ўйласам, онам шўрлик, оиламизнинг шаънига доғ тушмасин, дер экан-да.

Мен ўзим мактабда муаллимаман. Халқнинг болаларига таълим бераман. Гоҳида маҳалладаги обрў-эътиборли кишилардан хафа бўлиб кетаман. Диёнат, меҳр-оқибат, имон деган нарса борку, ахир. Онам вафотидан кейин: «Ҳолинг нима кечаяпти?» деб сўраш ўрнига, баъзи ёши катта кишилар отамга: «Қачон уйланасиз? Шунақа қилиб юраверасизми?» деб маслаҳат беришибди. Ичкиликбоз кекса кишига қайси бева хотин турмушга чиқаркин?! Отамга ҳам қийинлигини биламан, лекин нима илож қилишга ҳайронман. Оиламиз ҳақида ҳеч кимга оғиз очмайман, андиша қиламан. Онасиз уй — мозордек ҳувиллаб, совуқ кўриниб қолар экан. Бизнинг оилада шундай. Бахтли, фаровон яшаётган пиру-бадавлат хонадонларни кўриб кўнглим ўксийди; «Нега бизнинг пешонамизга онажонимиз сиғмади, нега отамиз ичадиган киши бўлди. Нега биз ҳаётда омадсиз бўлиб туғилганмиз?» деб ўйланиб қоламан. Шум толеимизнинг пастлигидан кимга нола қилай? Уриш-жанжал, ичкиликбозлик авж олган хонадонга бахт кирмас экан. Мен девори нураб бораётган оиламиз касофатини кимга айтай?

Ҳа, фарзанднинг бахти-тахти ота-онанинг тинч, аҳил, бир-бирига меҳрибон бўлиб яшашига, улар берадиган тарбиянинг қудратига боғлиқ экан. Ота-она ўз хонадонининг меҳрибони, посбони бўлиб, оилани муқаддас тутса, фарзандлар яхши камол топиб, ҳаёт йўллари нурафшон бўлади!

Ўрозгул АҲМЕДОВА.

Ҳар нарсанинг келгуси ёшлардир. Худди шундай санъатимиз равнақи мана шу жажжи ниҳолчалар қўлида. Улар завол кўрмай улғайиши — бизнинг эзгу орзуимиз.

Тўлқин Каримов сурати.

ИТТИФОҚ ЯНГИЛИКЛАРИ

⊙ **БЕЛОРУССИЯДА** тузилаётган «Кафолат» жамғармаси хорижий сармоялар учун гаров сифатида маҳаллий маҳсулот ҳамда товар-хом ашё ресурсларини жалб этади. Унга Ғарбдаги фирмаларни жалб этиш учун Республикада пул ҳисоб дафтарчасини очиш ва устав сармоясига юз фоизли ҳиссаси бўлган корхоналарни таъсис этишга рухсат берилди.

⊙ **ҚИРҒИЗИСТОННИНГ** Олойчи водийсида жуда кўп кўмир қатламлари борлиги аниқланди. Кўмир қатламлари турли чуқурликда жойлашган бўлиб, ёқилғини шахта усулида ва очиқ йўл билан қазиб олишга имкон беради. Кон Совет райони ҳудудида бўлиб, у тўла-тўкис ишга туширила бошлагач, фақат районнинг ўзини эмас, айни вақтда қўшниларини ҳам кўп йиллар мобайнида ёқилғи билан таъминлаши мумкин.

⊙ **«ОЛТОЙ** қишлоқ хўжалик машиналари» заводида тайёрланган янгилик фермерларнинг кўнглидагидек иш бўлди: бу ерда икки корпусли омочлар ишлаб чиқарила бошланди. Уларни кичик тракторларга улаб ишлатиш мумкин. Корхона жамоаси йил охиригача ана шундай омочлардан олти мингтасини тайёрлашни режалаштирмоқда.

⊙ **ВОЛИНЬ** вилоятидаги Горохов шаҳрида механика-кую заводи фойдаланишга топширилди. Корхона шу кунларда тақчил бўлиб қолган жодиларни ишлаб чиқаришга киришди. Илгари вилоятда бундай техника етарли миқдорда тайёрланарди. Корхоналар йўналишини ўйлаб-нетиб ўтирмай ўзгартириш натижасида уни ишлаб чиқариш тўхтатиб қўйилганди. Бу йилги қиш мавсуми бошлангунича янги корхона чорвадорлар учун камида беш юзта жоди тайёрлаб беради.

СУРАТДА: 1980 йилда Самарада ишлаб чиқарилган «Қориндор» электр самовар. В. Жуков сурати. (ТАСС).

⊙ **ОКЕАН** шаҳри аҳолисини чиройли денгиз чиғаноқлари билан ҳайратга солиш қийин. Шундай бўлсада, В. К. Арсеньев номли давлат музейида очилган кўргазма энг яхши кўргазмаларнинг бири сифатида эътироф қилинди. Унга табиат қўли билан яратилган тўрт юздан ортиқ чинакам «бадиий асар» қўйилган. Нафис шакли ва хилма-хил ранглари билан кишини ҳайратга соладиган ноёб чиғаноқлар ва маржонлар Янги Зеландия қирғоқлари ва Сейшель оролларидан то Владивосток соҳилларига келиб уриладиган буюк Пётр кўрфазигача бўлган ерлардан топилган. Узоқ шарқлик эр-хотин Валентина ва Леонид Бёскоровайнийлар 20 йил мобайнида ана шу ажойиботларни тўплаганлар.

⊙ **МОСКВА.** Бу ерда «Пекин—технология—91» деб номланган энг янги технологиялар ҳамда янги кенг истеъмол маҳсулотлари кўргазмаси очилди. Пекиндаги 80 га яқин саноат фирмаси, компанияси ва илмий-тадқиқот ташкилоти ХХРнинг электрон саноат, табобат ускуналари, шунингдек дори-дармонлар ва бир зумда тайёрланадиган озиқ-овқат маҳсулотлари соҳасидаги энг сўнгги ютуқларни биринчи марта намойиш қилади. Хитой олимларининг энергияни тежаш, экология ва биохимияга доир қизиқарли ишланмалари ҳам кўргазмада намойиш қилинади.

⊙ **КИШИНЁВ.** Бу йил мамлакат деҳқонлари минглаб тракторни кам олишлари мумкин. Мутахассисларнинг ҳисоблашларича, «Кишинёв трактор заводи» бирлашмаси олдинги ишлаб чиқариш ҳажмининг 60 фоизи миқдорида трактор тайёрлайди. Бутловчи материаллар ишлаб чиқарадиган монополиячи заводлар тракторсозларга таклиф этаётган шартнома нархлари, шунга олиб келиши мумкинки, Кишинёв трактори учун олдингидек 17 минг сўм эмас, балки анча кўпроқ тўлашга тўғри келади.

⊙ **ЛИПЕЦК.** Новолипецк металлургия комбинати қиш даврида ишлаш учун кокслanувчи кўмирни зарур миқдорда ғамлаб қўя олмади. Маҳаллий «Липецкая газета» шу ҳақда хабар қилди. Ҳозирнинг ўзидаёқ металлургларга кўмир етказиб берувчилар бир миллион тоннага яқин хом ашё қарздор бўлиб қолдилар. Бу ерга фақат Воркутадан кўмир келмоқда. Натижада кўпгина металл эритиш агрегатлари секин ишламоқда, баъзилари эса тўхтатиб қўйилди.

(ТАСС).

Наботот оламида

Маржонсимон гул

БУ ЎСИМЛИКНИНГ ҳар хил турлари бўлиб, ер юзининг кўпгина тропик қисмларида учрайди. Бегония — паст бўйли бутасимон, новдалари тўғри ёки судралиб ўсувчи, илдизи кўп йиллик, аммо гул ва япроқлари бир йиллик ўсимликлар турига киради. Баргларининг юза қисми момиқ тук билан қопланган, юрак ёки ёйсимон шаклда, четлари тишсимон бўлади.

Бу ўсимлик хонаки гуллардан бири. У барги ва новдасидан кўпайтирилади. Кўчатлаш вақти асосан июнь ва январь ойларидир.

Баргидан кўпайтириш учун ўсимликнинг яхши ривожланган, катта-катта баргларидан олиб, улардан бўлакчалар кесиб олинади. Сўнгра кўчатлаш учун махсус тайёрланган яшикларга экилади. Яшикдаги майда қумга торф аралаштирилган бўлиб, барг бўлакчалари устига сепилади. Бўлакчаларнинг устидан эса оз миқдорда йирикроқ қум ёки майда шағал сепилади.

Тупроқнинг намлиги бир хил ва ҳавоси мўътадил бўлса, ўсимлик 29—30 кун ичида илдиз отиб, униб чиқади.

Қишда ўсимлик 16—18 даража иссиқликда сақланса, гуркираб ўса бошлайди. Ўсимлик ёзда қуёш нури тушмайдиган жойда, қишда эса ёруғлик кўпроқ бўлган жойда сақланиши лозим. Гулга тез-тез сув қуйиб, тупроғи доим нам ҳолда сақланса, бир неча йил хонадонингизга файз киритиб туради.

Қирол бегония ёки Рекс. Ватани — Вьетнамнинг тропик ҳудудлари. Судралиб ўсувчи сербарг, кўпйиллик ўсимлик. Барглари катта-катта, момиқ, четлари тишсимон, жигарранг, қизил, ялтироқ, бронза рангли. Гуллари пушти ранг, майда бўлиб, якка-якка ҳолда гуллайди. Барглари, барг бўлакчалари ва новдасидан кўпайтириш мумкин.

Металл бегония. Ватани — Бразилия. Барглари металлдек товланувчи, зангор рангли бўлиб, жуда тарвақайлаб ўсувчи бутасимон ўсимлик. Баргларининг бандлари жуда узун бўлиб, узум баргига ўхшаш шаклга эга. Новдаси момиқ туклар билан қопланган. Эрта баҳордан то кеч кузгача пушти рангда гуллайди. Қум миқдори қандай бўлишидан қатъи назар, ёш новдалари орқали (қулупнай сингари) жуда тез кўпаяди.

Холдор бегония. Ватани — Бразилия. Гули ҳам, барги ҳам жуда чиройли бўлиб, бутасимон ҳолда ўсади. Барглари катта-катта ёйсимон бўлиб, устки қисми ям-яшил ва товланувчи доғчалардан иборат. Пастки қисми эса пушти ёки қизил рангда бўлади. Йилнинг деярли барча фаслларида гуллайди. Гуллари катта, оч пушти ранг бўлиб, тўп-тўп ҳолда ажойиб шакллар ҳосил этади.

Бегония хомток қилиб турилса, жуда чиройли шаклда ривожланади. Қуриб тўкилган ва тўкилаётган баргларини, албатта, олиб ташлаш керак. Ёруғлик севувчи ўсимлик. Сунъий ёруғликда ўстирилса узоқ вақт сақланади. Барглари орқали кўпайтирилади.

Маржонсимон бегония. Ватани — Бразилиянинг тропик ўрмонлари. Ёз, қиш ва куз фаслларида гуллайдиган бутасимон ўсимлик. Барглари ёйсимон, тўқ-яшил рангли, ялтироқ доғчалардан иборат. Сувда ҳам, қумда ҳам новдаси орқали илдиз отиб кўпаяверади.

Креднер бегонияси. Ватани — Жанубий Америка. Бутасимон, баргларининг усти яшил, остки қисми оч пушти рангда, четлари силлиқ, ёйсимон шаклда бўлиб, момиқ тук билан қопланган. Фақат ёзда пушти рангда майда гуллайди. Ёруғликни севади. Баҳор ва ёзда новдасидан кўпайтирилади.

Муҳайё МУХТОРОВА
тайёрлаган.

Ҳаётимиз гуллари — болаларни яхши парваришлаш, яхши одоб-ахлоқ ўргатиш, уларни соғлом ўстириш шарафли бурчимиз. Шаҳримиздаги 592-болалар боғчасида кичкинтойларнинг ана шундай тарбия олишларига ҳамма шароитлар яратилган. Тарбиячилардан Феруза Очилова ўрта группада миллий одатлар бўйича (чапдаги сурат) ва Раъно Умирова рус группасида ўзбек тилини ўргатиш (ўнгдаги сурат) машғулотини қизиқарли олиб боришмоқда.

Равиль Альбеков
суратлари.

«ОЛТИН БЕШИК»

Бу—қизиқ

ТУРКИСТОН тизма тоғларида, денгиз сатҳидан 5 минг метрча баландликда бир чўққи бор. Бу чўққи доим қорлар билан қопланиб турганлигидан, унга чиқиш мураккаблигидан халқ орасида шундай афсона бор.

Фарғона водийсининг шоҳи кўп фарзанд кўрган, бироқ бола туғилгандан сўнг, бир қорақурт (бий) чақиб ўлдираверган. Шоҳ бунинг олдини олишнинг иложини топа олмаган. Туғилган чақалоқни махсус қурдирилган уйларда сақлаган, қўриқчилар қўйган, барибир бий қандай йўл билан бўлмасин, билдирмасдан болани чақиб ўлдирган. Шоҳ бу балонинг олдини олиш учун янги тадбирлар излай бошлаган, шундан сўнг шоҳнинг бир вазири тоғда ғоят баланд ва қорли чўққи борлигини, у ерда ҳеч қандай ҳашарот яшамаслигини ва бора олмаслигини айтган. Кейин шоҳ ҳомиладор хотинини шу чўққига олиб чиқишларини буюрган. Чўққининг устида шоҳ хотинининг кўзи ёриб, ўғил туққан. Шу туғилган боланинг бешигини олтиндан ясатиб, бола катта бўлгунга қадар шу чўққи устида яшаб турсин деб буйруқ берган. Унинг фарзанд кўрганлиги ҳақидаги хабар ҳамма ёққа тарқалган, бу хабар бийга ҳам етиб, чўққининг устига чиқиб болани ўлдириш пайига тушган.

Шоҳнинг хотини бир неча канизаклари билан чўққи устида болани тарбия қила бошлаган. Чўққи устида яшаётганлар учун махсус тайинланган кишилар овқат олиб бориб турардилар.

Кунлардан бир куни уларга икки саватда узум ва бошқа мевалар олиб боришмоқчи бўлишади. Бундан хабардор бўлган бий узум солинган саватга тушиб олади ва буни ҳеч ким сезмайди. Шундай қилиб, саватда бий чўққига кўтарилади ва ўша ерда болани чақиб ўлдиради. Ўлган болани олтин бешигига солиб шу чўққининг устига қўйишган. Шундан кейин чўққи «Олтин бешик» деб атала бошланган эмиш.

Бу афсона, албатта. Аслида, бу чўққининг «Олтин бешик» деб аталишининг сабаби, кун ботиш вақтида пайдо бўладиган шафақнинг оппоқ қор билан қопланган оҳактош қояларда акс этиши туфайли, унинг узоқдан олтинга ўхшаб ярқираб кўриниб туришидандир.

Нилуфар АШУРОВА
тайёрлаган.

Турфа олам

ҲАБАШИСТОНЛИК «ПИГМЕЙЛАР»

АДДИС-Абеба дорилфунунининг тилшунос ва халқ урф-одат, маданиятларини ўрганувчи тадқиқодчилар гуруҳи сафарларида Ҳабашистон жанубида номаълум қабилани топдилар. Улар балиқ овлаб тирикчилик қиладилар, барча маълум бўлганлардан аъло даражада сўзлашадилар. Бирале, қўшни қабилалар уларни шундай атайдилар. Улар хийлагина паст бўйли. Кўринишича 1895 йилда америкалик тадқиқотчилар улар билан учрашишган бўлиб, Ҳабашистонда пигмейлар яшайди, деб тахмин қилганлар. Ҳозир уларнинг биралелар бўлганликлари аниқ. Тадқиқотчиларнинг фикрича, мазкур қабила йўқ бўлиб кетиш хавфи остида, модомики улар ҳозир саккиз юз кишидан иборатгина холос.

БАЛИҚ ВА РАНГ

ДЕНГИЗ балиқлари, хусусан олабуға ва треска рангларни яхши фарқлай олади. Улар қизил, яшил ва сариқ рангни ҳатто ўттиз метр сув қаърида ҳам ажратади. Бу ҳолат Гельголанд ороли ҳудудида немис балиқчилик илмий тадқиқот олийгоҳи тадқиқотчилари турли рангдаги тўрлар билан ўтказган тажрибаларидан аён бўлди. Маълум бўлишича, олабуға биринчи навбатда қизил, оч яшил, кўкиш ёки сариқ рангдаги тўрлардан олислаб ҳаракат қилган. Шунингдек, олабуға кулранг, тўқ яшил ва ҳаво рангдаги тўрларни яхши пайқай олмаслиги аён бўлиб, уларга ўттиз фоиз кўп илинди.

Фозилжон ОРИПОВ
тайёрлаган.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

«Ҳамкорлик»

ТОШКЕНТ «ҲАМКОРЛИК» ҲУДУДЛАРАРО МАҲСУЛОТ-ХОМ АШЁ БИРЖАСИ

Таъсисчилар, ишбилармонлар ва манфаатдор ташкилотларга хабар қилади:

Дастлабки савдо-сотиқлар 12 октябрда ўтказилади!

Сиз кенг кўламдаги турли-туман моллар ичидан ўзингизга ёққан маҳсулотни харид қилиш, шунингдек ўз молингизни сотиш ёки алмаштириш, шу билан бир қаторда ахборот-маслаҳат хизматларидан фойдаланиш имконига эга бўласиз.

Битта брокерлик ўрни баҳоси—100 минг сўм.

Ўрин имтиёзли шартларда ҳам сотилиши мумкин.

Агарда биз билан шерикчилик қилишни ният этган бўлсангиз АСЛО ЯНГЛИШМАЙСИЗ

Манзилгоҳимиз: Тошкент, 700047, Хоразм кўчаси, 51-уй. Тошкент вилояти ижроия комитетининг мажлислар зали.
МУЛОҚОТ ТЕЛЕФОНЛАРИ: (код: 8—3712), 32-26-10, 32-78-17.

«Ҳамкорлик»

ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ВА ХУСУСИЙ КИШИЛАР

ДИҚҚАТИГА!

Кимда ким қисқа муддат ичида касб эгаллашни хоҳласа уларнинг барчасини

ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ

ЎҚИШГА ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ВИЛОЯТЛАРИНИНГ АҲОЛИСИ ТАКЛИФ ҚИЛИНАДИ.

Зарурат туғилиб қолган пайтда «ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» бўлинмалари иш билан таъмин қилади.

ЁЛҒИЗ КИШИЛАРГА ЁТОҚХОНАДАН ЖОЙ БЕРИЛАДИ ВА ШАҲАР ПРОПИСКАСИДАН ЎТКАЗИЛАДИ.

ЎҚУВ КОМБИНАТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАРНИ ТАВСИЯ ЭТАДИ:

Кўприкли, минорали ва автокранларнинг машинистлари;
электр ва газ пайвандчи;
бўёқчи, сувоқчи, дурадгор, ғишт терувчи;
экскаваторлар, бульдозерлар, труба ётқизгичларнинг машинистлари;
монтажчилар,

пиротехника асбобларининг операторлари (ПЦ-52, ПЦ-84 тўппончалари).

Қуйидаги манзилгоҳга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Оқтепа майдони, Лутфий кўчаси, 6-уй (4, 9-трамвайлар; 29, 70, 77-автобусларнинг «Оқтепа майдони» бекати).

Телефонлар: 78-05-15, 78-05-17.

СОБИР РАҲИМОВ РАЙОН «БИЛИМ» ЖАМИЯТИ ТАШКИЛОТИ ҚУЙИДАГИ КУРСЛАРГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

— машинада бадиий кашта тикиш (ришелье),
— хонадон тиббий ҳамшираси,
— хонадон сартароши,
— мактабгача болалар муассасаларининг тарбиячилари.
— мактабгача муассасаларнинг тарбиячилари,
— мактабгача муассасаларнинг ошпазлари,
— авточилангарлар тайёрлаш.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Зиёмов кўчаси, 1-уй.

Телефонлар: 46-65-51, 46-74-32.

«АСБОБЛАР ВА ҲИСОБЛАШ ТЕХНИКАСИ» САЛОНИ БИНОСИДА

10 ОКТЯБРЬ СОАТ 10.00 ДА

«КОМБИНАЦИОН ТИПДАГИ ДОЗАТОРЛАР ҲОЛАТИ ВА РИВОЖЛАНИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ» МАВЗУИДА СЕМИНАР БЎЛИБ ЎТАДИ.

Маърузачи — Москва «Измеритель» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси мутахассиси.

Қизиққан барча мутахассисларни семинар ишида қатнашишга таклиф этамиз.

ХАРИДОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

Савдога ПЭВМ Искра-1030 М, нархи-14700 сўм, ҳужжатларни кўпайтирувчи аппаратлари, ЭР-12Р2 нархи-28600 сўм, ТЕКА-12, нархи-2000 сўм, графасозловчи планшет АЗ СМ-6470.05, нархи-6200 сўм, кенг принтер СМ-6337, нархи-2145 сўм.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Лутфий кўчаси, 2-уй. Телефонлар: 78-02-49, 78-02-38.

Транспорт: 29, 70, 77-автобусларда ва 4, 9 -трамвайларда «Оқтепа» бекатигача борилади.

Ўзбекистон қурилиш вазирлиги МАРКАЗИЙ ЎҚУВ КОМБИНАТИ ИНГЛИЗ ТИЛИ КУРСЛАРИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Курслар 3 босқичда ўтказилади:

1-босқич — ўқиш ва сўзлашув нутқи асослари,
2-босқич — сўзлашув нутқи амалиёти ва ёзувнинг кенгайтирилган курси,
3-босқич — касбкорликка ихтисослашган инглиз тили.

Ўқиш муддатлари:

1-босқич — 2 ой, ҳафтасига 3 мартадан.
2-босқич — 3 ой, ҳафтасига 2 мартадан.
3-босқич — 2,5 ой, ҳафтасига 2 мартадан.

Ўқиш ҳақи:

1-босқич — 250 сўм.
2-босқич — 300 сўм.
3-босқич — 250 сўм.

Ўқишнинг ҳар бир босқичи учун ҳақ алоҳида-алоҳида тўланади.

Ўқув жараёнида энг янги ўқув қўлланмалари, видео ва аудио қуролларидан, компьютер техникасидан фойдаланилади.

Ҳар ойнинг 8, 14, 18 ва 25-кунларида соат 17.00 да дастлабки суҳбатлашуви ўтказилади.

Манзилимиз: 700100, Тошкент шаҳри, А. Қаҳҳор кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: 55-36-11, 54-94-87, 54-92-16.

2, 57, 80, 97-автобусларнинг «А. Қаҳҳор кўчаси» бекати.

ЖАНБ «ЎЗСУВҚУРИЛИШНАҚЛИЁТИ»НИНГ 7-АВТОКОРХОНАСИГА

МАЗ ва КАМАЗ автомобилларида доимий ишлаш учун

ҲАЙДОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Меҳнат ҳақи — ишбай-мукофотли.

ЎРТАЧА ОЙЛИК ИШ ҲАҚИ — 500—600 сўм.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, А. Икромов ноҳияси, Октябрь мавзеси, Саноат зонаси.

Телефонлар: 47-33-68, 47-45-94.

ДИҚҚАТ!

Ташкилот бортли янги «ЗИЛ-130» автомобилини исталган маркадаги «Волга», «Жигули» ёки «Москвич» автомобилига

АЛМАШТИРАДИ.

Хусусий шахслар ва ширкатларнинг мурожаат қилмасликларини сўраймиз.

Телефонлар: 44-19-76, 44-64-61.

Тошкент шаҳар Чилонзор районидаги 62-ўрта мактаб томонидан **Файзиев Мирвоҳид Сагатович** номига берилган 606871 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Жумҳурият Фанлар академиясининг академик О. С. Содиқов номидаги биоорганик кимё илмгоҳи жамоаси илмий ходим Р. З. Пайзиевага отаси

Зайнитдин ФАЙЗИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон жумҳурияти эндокринология илмий-текшириш илмгоҳи жамоаси шу илмгоҳнинг катта илмий ходими Т. К. Иброҳимовга онаси

Ҳадича ИБРОҲИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

1-стоматологик поликлиника жамоаси бўлим мудири Д. К. Иброҳимовга онаси

Ҳадича ИБРОҲИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Халқ депутатлари Акмал Икромов ноҳия Кенгаши ва ноҳия ижроқўми Акмал Икромов ноҳия комсомол қўмитасининг биринчи котиби, ноҳия Кенгаши депутати Ш. Эргашевга отаси

Турдибек ЭРГАШЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 3/Х да Юсуф ва Зулайхо, 6/Х да Кулги ва шодлик кечаси.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 3/Х да — Хотинлар «гап»идан чиққан ҳангома, 4/Х да Жар, 5/Х да —Куёв, 6/Х да — Жонимни ол, жонгинам.

АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/Х да Лақма куёв, 5/Х да — Алдагани хотин яхши (премьера), 6/Х да—Фармонбиби аразлади.

КИНО

3 ОКТЯБРЬ

А. Навоий номидаги Санъат саройи — «МУҲАББАТ КАСАЛЛИГИ» (17.00, 20.00, Ҳиндфильм), «ЭР ВА ХОТИН» (19.00, Ҳиндфильм, кичик зал).

Фурқат — «ИЛОНБОШИ» (17.00, 19.00, 20.45).

Москва — «ИЛОНБОШИ» (17.00, 19.00, 20.40).

Нукус — «ДУШМАН» (17.30, 20.00).

Дўстлик — «ДУШМАН» (17.00, 18.00, 20.00, 20.40).

Ёшлик — «ИШБИЛАРМОН АЁЛ» (17.00, 20.00).

Шарқ — «ДУШМАН» (18.30, 20.40).

Лисунов номли — «ЙЎЛЛАРДАГИ ҚУЗҒУНЛАР» (19.00).

4 ОКТЯБРЬ

А. Навоий номидаги Санъат саройи — «МУҲАББАТ КАСАЛЛИГИ» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00, Ҳиндфильм). «ЭР ВА ХОТИН» (10.00, 13.00, 16.00, 19.00, Ҳиндфильм).

Фурқат — «ИЛОНБОШИ» (11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 20.45).

Москва — «ИЛОНБОШИ» (11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00).

Нукус — «ДУШМАН» (12.30, 15.00, 17.30, 20.00).

Дўстлик — «ДУШМАН» (11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 20.00).

Ёшлик — «ИШБИЛАРМОН АЁЛ» (11,00, 14.00, 17.00, 20.00).

Лисунов номли — «ЙЎЛЛАРДАГИ ҚУЗҒУНЛАР» (10.00, 13.00, 16.00, 19.00).

1992 йил учун «Оқшом»га обуна давом этмоқда. Йиллик обуна нархи—25 сўм 68 тийин, ярим йилга—12 сўм 84 тийин. Нашр кўрсаткичи—64690.

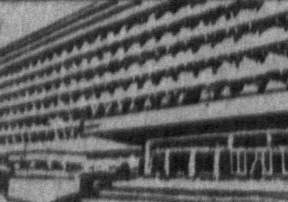

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Ҳамма эълонлар ва тижорат хабарларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг эълонлар бўлими тайёрлаган. Маълумотлар ва эътирозлар учун телефон: 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41

78.598 нусхада чоп этилади. Нашр кўрсаткичи 64690. Буюртма 6123. Босмага бериш вақти 11.30. Босмага берилди 11.30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10